

Република Србија
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЖЕЛЕЗНИЦЕ

ИЗВЕШТАЈ
О РЕГУЛИСАЊУ ТРЖИШТА ЖЕЛЕЗНИЧКИХ УСЛУГА
ЗА 2023. ГОДИНУ

Београд, септембар 2024.

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	3
2. ПРАВНИ ОКВИР	6
3. ПРЕГЛЕД ЖЕЛЕЗНИЧКОГ ТРЖИШТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.....	10
4. РЕГУЛИСАЊЕ ТРЖИШТА ЖЕЛЕЗНИЧКИХ УСЛУГА У 2023. ГОДИНИ.....	15
5. АНАЛИЗА СТАЊА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ ТРЖИШТА	26
5.1 Показатељи који се односе на управљање инфраструктуром	27
5.2. Показатељи који се односе на превоз робе	30
5.3. Показатељи који се односе на превоз путника	39
5.4. Показатељи који се односе на интермодални саобраћај	45
6. СПРЕЧАВАЊЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДРУГЕ АКТИВНОСТИ ДИРЕКЦИЈЕ КАО РЕГУЛАТОРНОГ ТЕЛА.....	46
6.1. Спречавање дискриминације подносилаца захтева.....	46
6.2. Друге активности Дирекције као регулаторног тела	51
7. ПРАВА ПУТНИКА	53
8. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	57
9. ЗАКЉУЧАК.....	62

1. УВОД

Извештај о регулисању тржишта железничких услуга за 2023. годину је једанести извештај о обављању послова у области регулисања тржишта железничких услуга, који Влади Републике Србије подноси Дирекција за железнице (у даљем тексту: Дирекција). Обавеза Дирекције да припреми овај извештај за претходну годину и достави га Влади најкасније до краја септембра текуће године, прописана је чланом 121. став 17. Закона о железници („Службени гласник РС”, број 41/18 и 62/23).

Наведеним законом 2018. године у хармонизацији са релевантним прописима ЕУ и најбољом праксом, надлежност Дирекције у области регулисања тржишта железничких услуга проширена је и прецизније уређена, а његовим изменама и допунама из 2023. године извршено је додатно прецизирање појединих одредаба у вези са надлежностима Дирекције.

Наиме, доношење закона 2018. године представља кључни корак у наставку процеса даље хармонизације националних прописа у области железничког саобраћаја са релевантним прописима ЕУ и јачању услова конкуренције на железничком транспортном тржишту Републике Србије, а све у циљу побољшања ефикасности железничког система и повећања тржишног удела железнице у односу на друге видове саобраћаја, сагласно стратешким циљевима за железнички саобраћај на тржишту транспортних услуга. Стварање и очување услова за постојање здраве конкуренције на тржишту железничких превозних услуга треба да омогући и подизање квалитета услуга превоза путника и робе железницом, као и већи степен искоришћености железничке инфраструктуре.

Закон о железници регулише тржишне механизме и односе између актера у железничком сектору, тако што између осталог прописује аспекте управљања железничком инфраструктуром, приступа железничкој инфраструктури, правила наплате цена приступа за коришћење инфраструктуре, правила везана за услуге повезане са железничким превозом и приступ услужним објектима. Истовремено, он уређује проширене надлежности Дирекције као регулаторног тела за тржиште железничких услуга, тела за лиценцирање железничких превозника, и тела задуженог за област права путника, и представља један од системских закона железничког сектора.

Такође, Законом о железници је даље настављено усклађивање са Директивом 2012/34/ЕУ о успостављању јединственог Европског железничког простора, а затим, доношењем следећих подзаконских аката, и са њеним имплементационим актима:

- Правилник о лиценцама за превоз у железничком саобраћају („Службени гласник РС”, број 53/19 од 24.07.2019), који је усклађен са Имплементационом уредбом Комисије 2015/171 о одређеним аспектима лиценцирања железничких предузећа);

- Уредба о начину и модалитетима израчунавања трошкова који су настали као директан резултат саобраћања воза („Службени гласник РС”, бр. 48/19 од 05.07.2019, 149/20 од 11.12.2020, 102/21 од 29.10.2021. и 134/22 од 2. децембра 2022), која је у потпуности усклађена са Имплементационом уредбом Комисије 2015/909 о модалитетима за обрачун трошкова који су директно настали као резултат пружања железничких услуга);
- Уредба о начину закључивања и садржају оквирних споразума за расподелу капацитета железничке инфраструктуре („Службени гласник РС”, број 74/19 од 18.10.2019), која је у потпуности усклађена са Имплементационом уредбом Комисије 2016/545 о процедурама и критеријумима који се примењују у вези са оквирним споразумима за доделу капацитета железничке инфраструктуре;
- Уредба о појединостима поступка и критеријумима који се примењују за приступ услугама које се пружају у услужним објектима („Службени гласник РС”, бр. 57/19 од 08.09.2019. и 13/20 од 14.02.2020), и;
- Правилник о елементима информације о услужном објекту („Службени гласник РС”, број 66/19 од 18.9.2019) који су у потпуности усклађени са Имплементационом уредбом Комисије 2017/2177 о приступу услужним објектима и услугама повезаним са железницом.

Од великог значаја за отварање и функционисање железничког тржишта у Србији и региону било је и закључивање Уговора о оснивању Транспортне заједнице између Европске уније и страна потписница из Југоисточне Европе. Реализација овог уговора у скоро пуном капацитету је започела 2019. године установљавањем органа управљања, а интензивно је настављена у периоду који је уследио. У складу са одлуком Савета министара, седиште Сталног секретаријата Транспортне заједнице је у Београду.

У раду Транспортне заједнице учествује 36 партнера – држава чланица Европске уније, које представља Европска комисија, шест регионалних партнера Западног Балкана и од прошле године, три земље посматрача: Грузија, Молдавија и Украјина. Транспортна заједница ради на постепеној интеграцији транспортних тржишта страна потписница у транспортно тржиште ЕУ, и то на основу релевантних правних тековина ЕУ, укључујући области техничких стандарда, интероперабилности, безбедности, управљања саобраћајем, социјалне политике, јавних набавки и животне средине за све врсте саобраћаја, изузев ваздушног.

Дирекцију у раду Транспортне заједнице заступа представник у Техничком одбору за железницу који присуствује свим редовним састанцима и учествује у раду одбора. Поред тога, у реализацији сарадње са Транспортном заједницом Дирекција учествује и у спровођењу и праћењу реализације Акционог плана за железнице, као и активностима у вези са скринингом стања у хармонизацији са прописима ЕУ, који спроводи Заједница за све потписнице уговора.

Објављивање Извештаја о регулисању тржишта железничких услуга на интернет страници Дирекције омогућује јавности и заинтересованим странама транспарентан увид у постојеће стање на тржишту железничког превоза робе и путника у Републици Србији, односно омогућава преглед кључних учесника и њиховог пословног учинка на тржишту услуга превоза робе и путника железницом, као и општег стања и трендова на овом динамичном тржишту.

Ово подразумева и представљање свих релевантних података у вези са железничким тржиштем које Дирекција редовно прати и анализира, а који се односе на све активне железничке превознике, али и друге актере од значаја за функционисање железничког тржишта.

Овим извештајем обухваћени су, поред послова који се односе на регулисање железничког тржишта и послови који се односе на лиценцирање за железнички превоз и права путника.

Анализа показатеља коју садржи овај Извештај, између осталог, односи се на управљање инфраструктуром, превоз робе, превоз путника и услужне објекте, али поред тога он садржи и детаље поступања Дирекције у вези са спречавањем дискриминације и других поремећаја на тржишту железничких услуга, друге активности из области регулисања тржишта, активности Дирекције из области права путника, лиценцирања железничких превозника и међународне сарадње.

2. ПРАВНИ ОКВИР

Дирекција за железнице, као посебна организација државне управе Републике Србије, обавља послове у оквиру железничког сектора утврђене Законом о железници („Службени гласник РС”, број 41/18 и 62/23), Законом о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС”, број 41/18), Законом о интероперабилности железничког система („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 16/22 – Аутентично тумачење), Законом о жичарама за транспорт лица („Службени гласник РС”, бр. 38/15, 113/17 и 31/19) и Законом о метроу и градској железници („Службени гласник РС”, број 52/21).

Својим радом у оквиру делокруга који се односи на регулисање тржишта, Дирекција омогућава даљи развој железничког тржишта, доприносећи тако већој конкурентности железнице у односу на друге видове саобраћаја.

Чланом 120. Закона о железници прописано је да Дирекција обавља послове:

- 1) у области регулисања тржишта железничких услуга;
- 2) у области лиценцирања железничких превозника;
- 3) у области права путника;
- 4) у области безбедности у железничком саобраћају и интероперабилности железничког система;
- 5) у области жичара;
- 6) остваривања међународне сарадње у оквиру своје надлежности;
- 7) обавља и друге послове у складу са овим законом и законима којима се уређују области безбедности у железничком саобраћају, интероперабилности железничког система и жичара за превоз лица.

У области регулисања тржишта железничких услуга, а у складу са одредбама члана 121. Закона о железници Дирекција обавља следеће послове:

- Одлучује по захтевима које могу поднети подносиоци захтева за доделу капацитета инфраструктуре, односно подносиоци захтева за приступ и пружање услуга у услужном објекту, који сматрају да су неправедно третирани, дискриминисани или на било који други начин оштећени, а нарочито против одлука које је донео управљач инфраструктуре или, тамо где је одговарајуће, железнички превозник или оператор услужног објекта, а који се тичу:

- 1) изјаве о мрежи у нацрту и крајњем облику;

- 2) критеријума које оне садрже;
- 3) поступка доделе и резултата тог поступка;
- 4) система обрачуна и наплате цена;
- 5) висине и/или структуре цена приступа које је у обавези, или може бити у обавези да плати;
- 6) информације о услужном објекту;
- 7) примене одредаба члана 13. Закона о железници, а посебно приступа и наплате услуга.
 - Не доводећи у питање овлашћења тела надлежног за заштиту конкуренције, Дирекција је овлашћена да прати стање конкуренције на тржишту железничких услуга а нарочито, контролише поступања управљача инфраструктуре, железничког превозника и оператора услужног објекта у смислу става 1. члана 121. закона на сопствену иницијативу и са циљем спречавања дискриминације према подносиоцима захтева за доделу капацитета инфраструктуре. Дирекција, нарочито, проверава да ли Изјава о мрежи садржи дискриминаторне одредбе или ствара дискрециона овлашћења управљача инфраструктуре којима би се могли дискриминисати подносиоци захтева;
 - Стара се о томе да цене које утврди управљач инфраструктуре буду у складу са овим законом и да су недискриминаторске. Преговори између подносиоца захтева и управљача инфраструктуре у погледу висине цена приступа се дозвољавају само ако се воде под надзором Дирекције. Дирекција интервенише ако оцени да се преговори не одвијају сагласно одредбама овог закона;
 - Може давати необавезујућа мишљења о нацртима планова пословања, уговора између надлежних органа и управљача инфраструктуре о условима и начину финансирања управљања железничком инфраструктуром из члана 21. закона и плановима за побољшање капацитета из члана 42. закона, како би указала посебно да ли су ови акти усклађени са ситуацијом на тржиштима железничких услуга.
 - Редовно, а у сваком случају најмање на сваке две године, консултује представнике корисника услуга железничког превоза робе и путника, како би се узели у обзир њихови ставови о железничком тржишту;
 - Разматра све притужбе у смислу члана 13. закона и, по потреби, захтева релевантне информације и покреће консултације са свим релевантним странама, у року од 30 дана од пријема притужбе. Дирекција одлучује о свим притужбама, предузима мере

за исправку стања и обавештава релевантне стране о решењу донетом у року од највише шест недеља од пријема свих релевантних информација. Не доводећи у питање право тела за заштиту конкуренције, Дирекција, по потреби, одлучује на сопствену иницијативу о одговарајућим мерама за исправку дискриминације подносилаца захтева за доделу капацитета инфраструктуре, поремећаја тржишта и свих осталих нежељених дешавања на овим тржиштима, нарочито у смислу става 1. овог члана.

- Спроводи ревизије или покреће екстерну ревизију над управљачем инфраструктуре, операторима услужних објеката и, по потреби, железничким превозницима, како би се утврдила усклађеност са одредбама за раздвајање рачуна утврђеним чланом 3. Закона о железници. У том смислу, Дирекција има право да захтева све релевантне информације. Нарочито, Дирекција је овлашћена да захтева од управљача инфраструктуре, оператора услужних објеката и свих привредних друштава или других субјеката који врше или интегришу различите врсте железничког транспорта или управљања инфраструктуром у складу са чл. 3. и 13. закона да доставе одговарајуће рачуноводствене информације;
- Сарађује са телом надлежним за заштиту конкуренције, даје стручна мишљења и обавља друге послове утврђене овим законом.

У области лиценцирања железничких превозника, а у складу са чланом 122. Закона о железници Дирекција спроводи поступак лиценцирања железничких превозника, који је детаљније прописан члановима 81–84. тог закона.

Дирекција за железнице у оквиру својих надлежности из ове области обавља следеће послове:

- Издаје Лиценцу за превоз робе и/или путника,
- Издаје Лиценцу за превоз за сопствене потребе,
- Проверава сваких 12 месеци да ли железнички превозник испуњава прописане услове, и
- Води евиденцију о издатим лиценцама.

У области права путника, у складу са чланом 123. Закона о железници, Дирекција прима и разматра притужбе путника који сматрају да им је ускраћено право утврђено тим законом и даје мишљења и препоруке у конкретним случајевима.

Такође, у поступку по притужби путника или по службеној дужности, Дирекција може решењем утврдити мере за отклањање утврђене повреде у складу са овим законом и рок за спровођење утврђених мера.

Поред наведеног, Дирекција **доноси и подзаконске акте** на основу овлашћења из поменутих закона и **остварује међународну сарадњу у оквиру своје надлежности**.

Примера ради, у 2019. години Дирекција је донела Правилник о лиценцама за превоз у железничком саобраћају, којим се ближе уређује начин доказивања испуњености услова за издавање лиценце, износ минималног покрића из члана 81. ст. 9. и 10. Закона о железници, минимални износи и износи релевантни за утврђивање испуњавања услова који се односе на финансијску способност подносиоца захтева за издавање лиценце, садржина лиценце, начин провере испуњености прописаних услова и обавезе превозника у погледу достављања документације за потребе периодичне провере финансијског пословања и испуњености других услова, образац лиценце и садржина и форма документа који садржи информације о издатој лиценци. Овим правилником транспонована је Имплементациона уредба Комисије 2015/171 о одређеним аспектима лиценцирања железничких предузећа.

Такође, 2020. године Дирекција је донела Правилник о року за одговор на захтев за приступ и пружање услуга у услужном објекту у вези са обављањем железничког превоза ("Службени гласник РС", бр. 102/20).

3. ПРЕГЛЕД ЖЕЛЕЗНИЧКОГ ТРЖИШТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ово поглавље има за циљ да пружи информативни увид у инфраструктурне и друге капацитете, организацију и релације између кључних учесника на тржишту железничког превоза робе и путника у Републици Србији.

У Републици Србији јавном железничком инфраструктуром управља „Инфраструктура железнице Србије” а.д. која је основана 2015. године од стране Републике Србије издвајањем из „Железнице Србије“ а.д. са циљем одржавања јавне железничке инфраструктуре, организовања и регулисања железничког саобраћаја, обезбеђивања приступа и коришћења јавне железничке инфраструктуре свим заинтересованим железничким превозницима, као и заштите јавне железничке инфраструктуре и вршења инвеститорске функције на изградњи и реконструкцији јавне железничке инфраструктуре.

Укупна дужина пруга нормалног колосека којим управља „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. у 2023. години износила 3.348,1 km, од чега је 3.059,4 km једноколосечних пруга, а 288,7 km двоколосечних.

Поред пруга нормалног колосека, „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. управља и туристичко-музејском железницом „Шарганска Осмица“, уског колосека, ширине 760 mm и укупне дужине 22,5 km.

Окосницу мреже чини део тзв. индикативног проширења Основне Трансевропске мреже коридора (TEN-T)¹, коридор X: Салцбург–Љубљана–Загреб–Шид–Београд–Ниш–Прешево–Скопље–Велес–Солун, који се рачва у Београду до Будимпеште (крак Хb) и у Нишу према Софији и Истанбулу (крак Хс), у укупној дужини од 872 km на територији Републике Србије, што чини 26% укупне дужине мреже.

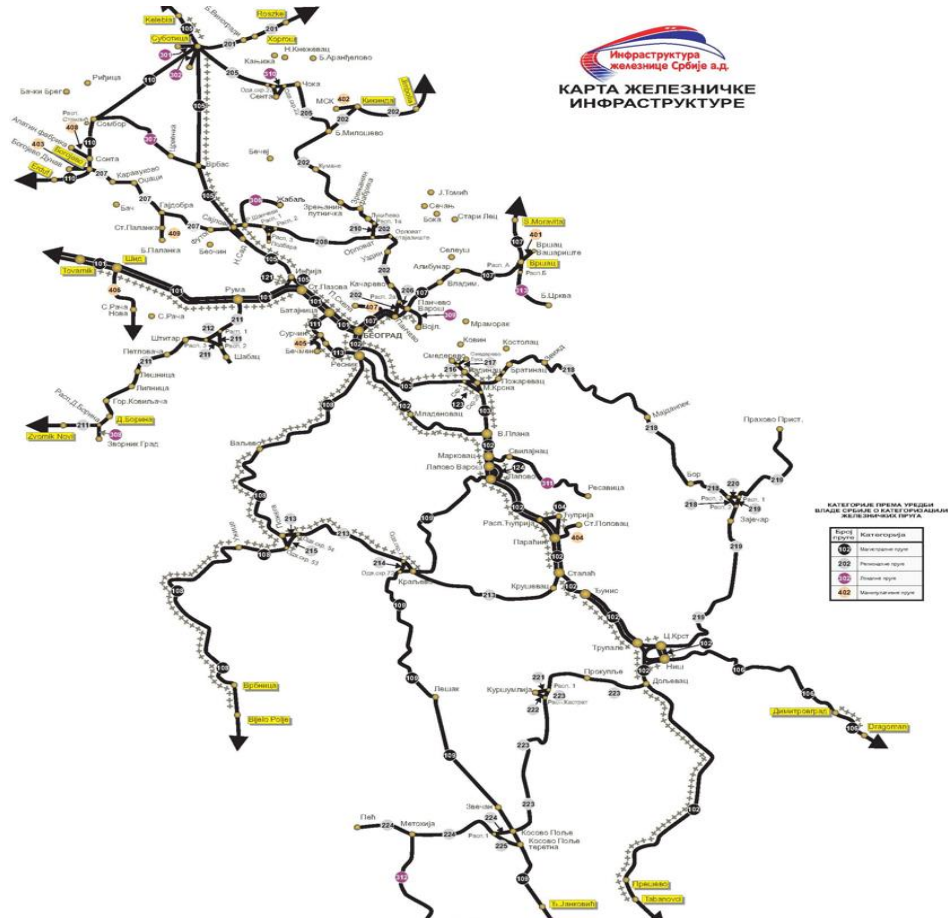
Поред овог, на мрежи индикативног проширења Основне Трансевропске мреже налазе се и барска и вршачка пруга, као и пруга Сталаћ–Краљево–Пожега и деоница пруга од Краљева до Руднице.

На слици испод приказана је мрежа железничке инфраструктуре којом управља „Инфраструктура железнице Србије“ а.д.

¹ https://publications.europa.eu/resource/cellar/cc3395a5-3516-11ef-b441-01aa75ed71a1.0006.03/DOC_1

Карта железничке мреже ИЖС

Извор: ИЖС

Укупно 1.301,9 km пруга „Инфраструктура железнице Србије” а.д. електрифицирано је системом напајања 25 kV, 50 Hz, што чини укупно 38,3% укупне дужине мреже (испод ЕУ просека од 57%).

На укупно 77 километара пруга „Инфраструктура железнице Србије” а.д. оперативан је ETCS, односно Европски систем за контролу саобраћаја возова.

На мрежи пруга „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. постоји укупно 749 службених места, од чега око 700 станица отворених за пријем и отпрему путника и робе и стајалишта отворених за пријем и отпрему путника, као и 6 железничких чворова (Београд, Ниш, Суботица, Нови Сад, Лапово, Панчево, и Суботица).

На слици испод дат је приказ основних инфраструктурних капацитета којим управља „Инфраструктура железнице Србије“ а.д.

Основни капацитети управљача инфраструктуре

Управљач инфраструктуре: "Инфраструктура железнице Србије" а.д.

3.348,1 km пруга нормалног колосека
22,5 km пруга уског колосека:

3.059,4 km једноколосечних пруга
288,7 km двоколосечних пруга

38% електрифицираних пруга (25 kV, 50 Hz)

око **700** станица и стајалишта за пријем и отпрему путника и робе

6 железничких чворова
(Београд, Ниш, Суботица, Нови Сад, Лапово, Панчево, и Суботица)

77 km пруга са оперативним ETCS-ом

У складу са Уредбом о категоризацији пруга све пруге у Републици Србији деле се на магистралне, регионалне, локалне и манипулативне, различитог пројектованог и стварног стања. Према расположивим подацима, што се магистралних пруга тиче, 90% је са дозвољеним оптерећењем од 22,5 тона, док је 10% до 20 тона. Код регионалних само је 52% пруга са дозвољеним оптерећењем од 20 и 22,5 тона, док је код локалних овај проценат 40, а манипулативних 29%.

Што се тиче дозвољених брзина, претходних година, на око 50% пруга брзина саобраћаја возова била ограничена до 60 km/h, док је на мање од 5% дозвољена брзина преко 100 km/h, с тим да се очекује побољшање по овом параметру услед значајног инвестиционог циклуса за пројекте реконструкције и модернизације пруга који се и даље реализују.

Поред јавне железничке инфраструктуре којом управља „Инфраструктура железнице Србије“ а.д, као и индустријских железница и индустријских колосека у различитом власништву, од посебног значаја за одвијање железничког саобраћаја су и тзв. услужни објекти у смислу члана

15. став 2. Закона о железници, у које, између осталог, спадају и теретни (интермодални) терминали комбинованог транспорта, објекти лука на унутрашњим водама повезани са железничким активностима, и објекти за одржавање – радионице.

Дирекција се, поред осталог, у оквиру својих надлежности стара о недискриминаторском приступу овим услужним објектима и услугама које се пружају у њима, објављивању информација из члана 18. Закона о железници, и начелима обрачуна и наплате цена приступа.

Што се тиче ових услужних објеката, према подацима којима располаже Дирекција, на територији Републике Србије је током 2023. године препознато 3 оператора теретних терминала комбинованог транспорта, 11 оператора објеката лука на унутрашњим водама повезаних са железничким активностима, и 10 оператора објеката за одржавање – радионица, у којима се пружају различите услуге железничким превозницима и другим корисницима неопходне за ефикасно функционисање тржишта.

Услужни објекти

3 теретна терминала комбинованог транспорта

11 објеката лука на унутрашњим водама повезаних са железничким активностима

10 објеката за одржавање – радионица

Значајан корак у развоју тржишта железничких услуга и унапређењу њиховог квалитета, омогућен је завршетком пројекта реконструкције и модернизације деонице пруге Београд Центар – Нови Сад, која је пуштена у комерцијални саобраћај марта 2022. године. Увођењем услуге „СОКО” од стране путничког превозника „Србија Воз” а.д. на наведеној деоници по први пут у Републици Србији омогућене су брзине саобраћаја возова до 200 km/h. У току 2023. године настављени су радови на реконструкцији и модернизацији преосталих деоница између Новог Сада и Суботице, у оквиру реализације пројекта „Мађарско-српске железнице“ односно реконструкције и модернизације пруге између Београда и Будимпеште, чији се завршетак очекује пре краја 2024. године.

Приступ железничкој мрежи којом управља „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. на недискриминаторској и фер основи, у складу са законом, омогућен је за све заинтересоване железничке превознике који испуњавају законом прописане услове и који су регистровани у Републици Србији.

Потписивањем Уговора о оснивању Транспортне заједнице створен је правни основ за наредни корак у отварању тржишта железничких услуга и то у првом кораку на регионалном нивоу, за стране потписнице овог уговора, а касније и на нивоу између региона и земаља чланица ЕУ.

На мрежи пруга „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. у току 2023. године, активно је пословало 18 железничких превозника, од чега 17 железничких превозника за превоз робе (од чега 3 за сопствене потребе) и 1 железнички превозник за превоз путника.

Више о броју и самим превозницима дато је у поглављу 4. Регулисање тржишта железничких услуга у 2023. години.

4. РЕГУЛИСАЊЕ ТРЖИШТА ЖЕЛЕЗНИЧКИХ УСЛУГА У 2023. ГОДИНИ

ПРИСТУП ТРЖИШТУ

Национално железничко тржиште је либерализовано за железничке превознике основане у Републици Србији, закључивањем првог уговора о коришћењу железничке инфраструктуре од стране „Инфраструктура железница Србије” а.д. са приватним превозником „Комбиновани превоз“ д.о.о, 3. јуна 2016. године.

Од тада, број превозника који користе мрежу пруга „Инфраструктура железница Србије” а.д. за пружање комерцијалних услуга је у константном порасту, као и удео дела тржишта нових превозника.

Као што је речено у претходном поглављу, поред отвореног тржишта на националном нивоу, Уговором о оснивању Транспортне заједнице предвиђено је даље фазно отварање тржишта, најпре на регионалном нивоу (за железничке превознике из страна потписника уговора – Западног Балкана), а у крајњој фази и на нивоу заједнице ЕУ и Западног Балкана, тј. за све железничке превознике основане како у државама чланицама ЕУ тако и странама потписника уговора.

Предуслов за отварање тржишта на регионалном нивоу јесте имплементација Акционих планова Транспортне заједнице (у првом реду Акционог плана за железнице² и Акционог плана за олакшавање транспорта³) који имају за циљ да створе једнаке и усаглашене услове за функционисање тржишта (хармонизација услова за приступ, лиценцирање и сертификација превозника, техничка интероперабилност, усаглашеност процедура, тржишних механизма и др).

² <https://www.transport-community.org/wp-content/uploads/2020/11/Rail-Action-Plan.pdf>

³ <https://www.transport-community.org/wp-content/uploads/2020/11/Transport-Facilitation-Action-Plan.pdf>

У извештајном периоду (2023. година) у Републици Србији било је 24 лиценцираних превозника⁴, што је за 2 више него у 2021. години, од чега је 18 имало важећи сертификат о безбедности, део А и део Б, а превоз на јавној железничкој инфраструктури обављало је укупно 18 железничких превозника за превоз робе, путника и за сопствене потребе.

Поред превозника „Србија Карго“ а.д. и „Србија Воз“ а.д. као железничких превозника у државном власништву, железничку инфраструктуру је у 2023. години користило 16 приватних железничких превозника, од којих 3 обављају превоз за сопствене потребе (што укључује и услуге одржавања железничке инфраструктуре).

У току извештајног периода Дирекција је обављала послове из њене надлежности прописане чланом 122. Закона о железници, тј. проверу испуњености услова за издавање, односно поседовање издате лиценце за превоз и друге послове у области лиценцирања железничких превозника.

Дирекција је Решењем I-02 Број: 340-428/2023 од 18. априла 2023. године, привредном друштву Lokotrans d.o.o, одузела лиценцу за превоз робе у железничком саобраћају, у складу са одредбама члана 81. ст. 4. и 9. Закона о железници, из разлога неиспуњености услова за поседовање издате лиценце који се односе на финансијску способност и на покриће за грађанску одговорност.

Из истих разлога Дирекција је Решењем I-02 Број: 340-606/2023 од 30. маја 2023. године одузела лиценцу за превоз робе у железничком саобраћају привредном друштву Pannon Rail d.o.o.

У извештајном периоду је због промене пословног имена и/или седишта имаоца лиценце Дирекција донела укупно три Решења о измени решења о издавању лиценце.

У извештајном периоду није било поднетих захтева за издавање нових лиценци.

У наставку је дат списак свих превозника који су у извештајном периоду поседовали важећу лиценцу за превоз путника и робе у железничком саобраћају, односно лиценцу за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе.

⁴ Од маја 2023. године 22 лиценце, због 2 лиценце које су одузете

Списак превозника са важећом лиценцом за железнички превоз у 2023. години

Р. бр.	Назив исправе	Носилац исправе	Датум издавања	Рок важења	Број исправе
1.	Лиценца за превоз путника у железничком саобраћају	Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србијавоз“ Београд	15.01.2016.	на неодређено време	340-662/4-2015
2.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	Акционарско друштво за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд	10.12.2015.	на неодређено време	340-533/5-2015
3.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	SI – Cargo Logistics d.o.o. Beograd	15.10.2015.	на неодређено време	340-429/5 - 2015
4.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„STANDARD LOGISTIC“ d.o.o.	18.03.2014.	на неодређено време	340-136/3-2014
5.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	DOO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE ELIXIR GROUP ŠABAC	06.11.2015.	на неодређено време	340-541/3-2015
6.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	KOMBINOVANI PREVOZ DOO BEOGRAD	03.10.2017.	на неодређено време	340-814-2/2017

Р. бр.	Назив исправе	Носилац исправе	Датум издавања	Рок важења	Број исправе
7.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	DOO A.B. PREVOZ BEOGRAD ⁵	25.08.2016.	на неодређено време	340-443/2/2016
8.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	TRANS CARGO LOGISTIC DOO BEOGRAD	10.02.2017.	на неодређено време	340-263/2017
9.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	RAIL TRANSPORT LOGISTIC DOO	28.07.2016.	на неодређено време	340-413/2016
10.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	EURORAIL LOGISTIC DOO SMEDEREVO	31.08.2017.	на неодређено време	340-803/2017
11.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	DESPOTIJA d.o.o. Beograd	28.07.2017.	на неодређено време	340-597-4/2017
12.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	Pannon Rail Doo	26.09.2017.	на неодређено време	340-804-4/2017
13.	Лиценца за превоз у железничком	„НИС А.Д. НОВИ САД“	02.02.2018.	на неодређено време	340-61-3/2018

⁵ промена пословног имена у S RAIL d.o.o. Суботица Решењем АПР-а БД 17770/2022 од 4.3.2022. године

Р. бр.	Назив исправе	Носилац исправе	Датум издавања	Рок важења	Број исправе
	саобраћају за сопствене потребе				
14.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„OBL LOGISTIC DOO BEOGRAD – Novi Beograd“	19.02.2018.	на неодређено време	340-188/2018
15.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	LOKOTRANS DOO SUBOTICA	23.08.2018.	на неодређено време	340-971-5/2018
16.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	„ELEKTROPRIVREDA SRBIJE JP BEOGRAD-OGRANAK TENT“	29.08.2018.	на неодређено време	340-1301-2/2018
17.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„TRANSAGENT OPERATOR DOO BEOGRAD“	10.01.2019.	на неодређено време	340-3-2/2019
18.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	„ATM BG DOO NOVI BEOGRAD“	14.01.2019.	на неодређено време	340-43-2/2019
19.	Лиценца за превоз робе у	„Global Neologistics d.o.o. Beograd-Stari grad“	18.09.2020.	на неодређено време	340-971/2020

Р. бр.	Назив исправе	Носилац исправе	Датум издавања	Рок важења	Број исправе
	железничком саобраћају				
20.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	РІМК д.о.о. Димитровград	03.09.2021.	на неодређено време	340-971-2/2021
21.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	Sinhron Rail д.о.о. Београд	18.03.2022.	на неодређено време	340-248-3/2022
22.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	Enna Transport Bdg д.о.о. Београд	25.03.2022.	на неодређено време	340-266-7/2022
23.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	ZGOP DOO NOVI SAD Нови Сад	06.07.2022.	на неодређено време	340-775-2/2022
24.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	Rail Cargo Carrier – Serbia d.o.o. Beograd	14.07.2022.	на неодређено време	340-703-5/2022

На слици испод приказан је тренд у броју превозника који поседују лиценцу за превоз у железничком саобраћају почев од 2014. године до краја извештајног периода 2023. године.

У 2023. години је по први пут прекинут тренд константног раста броја лиценцираних железничких превозника (још од 2014. године) и то за једног у односу на 2022. годину, с тим да је тај број од маја 2023. године мањи за још 2. Ово се може тумачити као најава могуће консолидације железничког тржишта за превоз робе.

Од доделе прве лиценце за превоз и сертификата о безбедности за превоз робе у железничком саобраћају 2007. године па до данас, Дирекција је прошла дуг пут у реализацији својих надлежности у отварању тржишта и његовом регулисању, што је био један од основних услова за постизање недискриминаторског приступа железничкој инфраструктури и постојања фер конкуренције на тржишту железничких услуга. Ово се може сматрати императивом за побољшање квалитета железничких услуга и представља кључни разлог целокупне реформе железничког сектора.

После многобројних активности и уложених напора од стране свих актера у сектору, почев од Владе Република Србије, ресорног министарства, Дирекције и на крају самих железничких предузећа, тек доношењем прве Изјаве о мрежи 2016. године суштински се отвара железничко тржиште у нашој земљи и стварају услови за приступ инфраструктури од стране свих привредних друштава која испуњавају све услове тј. поседују лиценцу за превоз, сертификат о безбедности и могућност за закључивање уговора о коришћењу инфраструктуре.

С обзиром да је поред лиценце за превоз, управо поседовање сертификата о безбедности део А и део Б (поред уговора о коришћењу инфраструктуре), један од кључних предуслова за улазак превозника на тржиште, у наставку је дат списак превозника који су поседовали важећи сертификат о безбедности део А и део Б, у 2023. години:

Р. бр.	Носилац исправе	Укључује превоз опасног терета	Рок важења	EIN део А	EIN део Б
1.	Акционарско друштво за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд	Да	13.10.2026.	RS1120210002	RS1220210004
2.	Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србијавоз“ Београд	-	26.10.2026.	RS1120220002	RS1220220002
3.	Комбиновани превоз д.о.о. Београд	Да	09.02.2027.	RS1120220001	RS1220220001
4.	Деспотија д.о.о. Београд	-	29.05.2027.	RS1120220003	RS1220220003
5.	ЗГОП д.о.о. Нови Сад	-	31.07.2027.	RS1120220006	RS1220220006
6.	S Rail d.o.o. Subotica ⁶	Да	28.09.2027. (А) 07.02.2025. (Б)	RS1120220007	RS1220200008
7.	ЈП „Електропривреда Србије“, Београд,	-	20.08.2028.	RS1120230001	RS1220230001

⁶ Претходно АБ превоз

Р. бр.	Носилац исправе	Укључује превоз опасног терета	Рок важења	EIN део А	EIN део Б
	Огранак „ТЕНТ“, Железнички транспорт				
8.	OBL Logistic d.o.o. Beograd - Čukarica	Да	20.12.2028. (A) 02.12.2026. (B)	RS1120230003	RS1220210007
9.	АТМ БГ ДОО БЕОГРАД - Нови Београд	-	15.01.2029.	RS1120240001	RS1220240001
10.	TRANSAGENT OPERATOR DOO BEORAD	Да	22.05.2029. (A) 27.03.2025. (B)	RS1120240002	RS1220240002
11.	EURORAIL LOGISTIC DOO БЕОГРАД	Да	27.08.2029.	RS1120240004	RS1220240004
12.	НИС а.д. Нови Сад	Да	20.09.2025.	RS1120200001	RS1220200003
13.	GLOBAL NEOLOGISTICS DOO БЕОГРАД	Да	15.06.2026.	RS1120210001	RS1220210002
14.	„PIMK“ доо Димитровград	Да	01.11.2026.	RS1120230002	RS1220230002
15.	RAIL TRANSPORT LOGISTIC DOO	Да	29.11.2027. (A) 20.04.2026. (B)	RS1120220008	RS1220230003

Р. бр.	Носилац исправе	Укључује превоз опасног терета	Рок важења	EIN део А	EIN део Б
	BEOGRAD – NOVI BEOGRAD				
16.	SINHRON RAIL D.O.O. BEOGRAD – NOVI BEOGRAD	Да	06.07.2027.	RS1120220004	RS1220220007
17.	ENNA TRANSPORT BGD DOO BEOGRAD – NOVI BEOGRAD	Да	31.07.2027.	RS1120220005	RS1220220005
18.	RAIL CARGO CARRIER – SERBIA D.O.O. BEOGRAD	Да	05.12.2027.	RS1120220009	RS1220220009

У току 2023. године јавну железничку инфраструктуру користило ⁷ је укупно 18 железничких превозника за превоз путника и робе, и то:

- 1) Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србијавоз“ а.д. Београд
- 2) Акционарско друштво за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд
- 3) Комбиновани превоз д.о.о. Београд
- 4) Деспотија д.о.о. Београд
- 5) EURORAIL LOGISTIC DOO
- 6) S Rail d.o.o. Subotica
- 7) TRANSAGENT OPERATOR DOO BEOGRAD
- 8) RAIL TRANSPORT LOGISTIC DOO BEOGRAD – NOVI BEOGRAD
- 9) ЈП „Електропривреда Србије“, Београд, Огранак „ТЕНТ“,
- 10) ЗГОП д.о.о. Нови Сад
- 11) АТМ БГ ДОО БЕОГРАД - Нови Београд
- 12) НИС а.д. Нови Сад
- 13) OBL Logistic d.o.o. Beograd – Čukarica
- 14) GLOBAL NEOLOGISTICS DOO BEOGRAD
- 15) SINHRON RAIL D.O.O. BEOGRAD – NOVI BEOGRAD
- 16) „PIMK“ д.о.о. Димитровград
- 17) ENNA TRANSPORT BGD DOO BEOGRAD – NOVI BEOGRAD
- 18) RAIL CARGO CARRIER – SERBIA D.O.O. BEOGRAD

Напомена: Превозници НИС а.д. Нови Сад и ЈП „Електропривреда Србије“, Београд, Огранак „ТЕНТ“ током 2023. године користили су само 10 траса и то само у току једног месеца. Превозници ENNA TRANSPORT BGD DOO BEOGRAD – NOVI BEOGRAD и RAIL CARGO CARRIER – SERBIA D.O.O. BEOGRAD отпочели су са реализацијом траса од априла 2023. године

⁷ Под коришћењем инфраструктуре сматра се реализација најмање једне трасе воза у току године

5. АНАЛИЗА СТАЊА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ ТРЖИШТА

ПОКАЗАТЕЉИ И ТЕНДЕНЦИЈЕ НА ТРЖИШТУ

У 2023. години Дирекција је у области регулисања тржишта континуирано пратила и анализирала железничко тржиште и у оквиру тога, утврђивала и пратила тенденције на тржишту и учинак у саобраћајно-економском смислу, нарочито путем прикупљања и анализе сетова кључних показатеља учинка.

Поред тога, Дирекција је обављала и друге послове из надлежности које обезбеђују конкурентно и недискриминаторско понашање свих учесника на тржишту.

Дирекција је у оквиру својих активности праћења железничког тржишта за 2023. годину управљачу инфраструктуре и железничким превозницима који пружају услуге превоза робе и путника доставила *Упитник за праћење железничког тржишта* (извештајни период: 1. 1. 2023. – 31. 12. 2023), у складу са својим надлежностима из члана 121. Закона о железници.

Упитник за превоз робе садржи поглавља која се односе на превоз, приходе и енергију, квалитет услуга и брзине, запослене и услужне објекте; упитник за превоз путника садржи поглавља која се односе на обим превоза, приходе и енергију, квалитет, обавезу јавног превоза – обим превоза и уговоре, запослене и услужне објекте; док упитник за управљача инфраструктуре садржи поглавља која се односе на мрежу, наплату цена приступа, доделу капацитета, приоритетне услуге, додељене трасе и одбијене захтеве, број додељених траса, расходе инфраструктуре, квалитет услуга, степен отворености тржишта, запошљавање и социјалне услове и потрошњу енергије.

Управљач инфраструктуре и сви железнички превозници доставили су попуњене упитнике у складу са захтевом.

У наставку су дати главни закључци анализе стања железничког тржишта извршене од стране Дирекције на основу података из добијених упитника.

5.1 ПОКАЗАТЕЉИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА УПРАВЉАЊЕ ИНФРАСТРУКТУРОМ

1. Број додељених и реализованих траса возова

У табели испод приказан је укупан број додељених и реализованих траса за 2023. годину за све превознике који су саобраћали на пругама којима управља „Инфраструктура железнице Србије“ а.д.

Железнички превозник	Број додељених траса	Број реализованих траса
„Србија Воз“ а.д.	131.370	111.439
„Србија Карго“ а.д.	349.726	37.219
Комбиновани Превоз	193.392	12.888
Деспотија	39.757	1.392
Eurorail Logistic	85.944	3.188
ТЕНТ*	1456	8
ЗГОП Нови Сад а.д.*	7.397	357
АТМ*	772	55
Transagent operator	56.602	2.910
S Rail ⁸	59.401	2.582
GNL	83.326	1.189
NIS	2.186	2
RTL	111.236	4.117
Sinhron rail	42.374	1.895
PIMK	53.387	4.590
OBL	4.850	524
ENNA	3.085	182
RCC	11.650	199
Укупно:	1.237.821	184.736

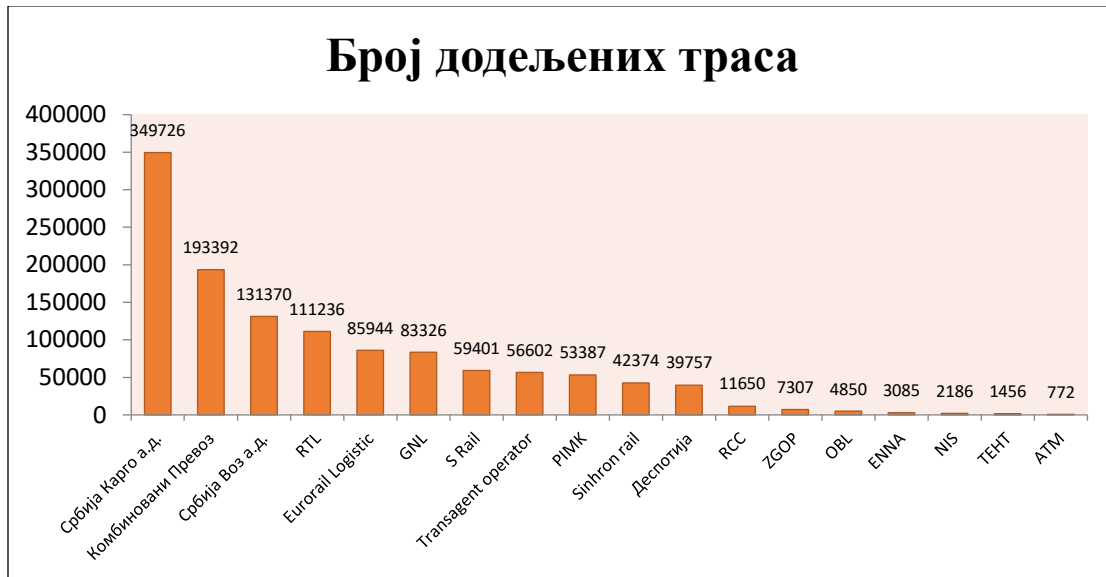
Оно што је карактеристично у вези са доделом/реализацијом траса јесте велика диспропорција у односу броја додељених и реализованих траса, односно чињенице да само око 14,92% од броја укупно додељених траса буде и реализовано, што је ситуација која постоји низ година у назад.

У вези са тим и ако обрада великог броја захтева за трасама представља отежавајућу околност за управљача инфраструктуре, управљач не наплаћује цену резервације трасе као потенцијални механизам за решавање овог проблема.

⁸ Претходно АВ Prevoz

С друге стране, у поступку доделе ad hoc траса, процедура траје и до пет радних дана од пријема захтева због процедура управљача, што јесте у складу са одредбама Закона о железници, али представља отежавајућу околност на коју указују превозници. Решење овог питања очекује се скраћењем времена за одлучивање по ad hoc захтевима, а што ће бити могуће увођењем у употребу софтвера за израду реда војње од стране управљача и изменом процедура, што се очекује у наредном периоду.

На следећем графикону дат је приказ броја додељених траса по сваком од превозника током 2023. године (од највећег броја до најмањег).

У 2023. години свим превозницима (18) додељена је 1.237.821 траса возова у. Сви превозници којима је додељена траса користили су најмање једну трасу за саобраћај возова.

На графикону испод дат је приказ броја реализованих траса по сваком од превозника током 2023. године (од највећег броја до најмањег).

У 2023. години, укупно је коришћено 184.736 траса возова од стране 18 превозника. „Србија Воз“ а.д, има највећи број реализованих траса, што је последица фреквентности путничког железничког саобраћаја, док у теретном саобраћају предњаче „Србија Карго“ а.д. и Комбиновани превоз д.о.о.

2. Процент реализованих траса возова

На графикону је представљен проценат (%) реализованих траса у односу на укупан број закупљених траса за сваког од превозника током 2023. године.

У проценту реализованих траса уочљива је предност путничког железничког саобраћаја са аспекта планирања капацитета (унапред познате потребе за конструисање реда вожње), док код теретног саобраћаја само два превозника имају реализацију закупљених траса више од 10%, о чему је већ било речи код претходног показатеља (број додељених и реализованих траса возова).

3. Просечна цена приступа железничкој инфраструктури

Ниво цена приступа железничкој инфраструктури у Републици Србији није мењан више година. Просечна цена приступа железничкој инфраструктури у 2023. години, са поређењем у односу на цене од прошле године, представљена је у следећој табели.

Категорија воза	Цена приступа (без додатака) РСД/возном km	2023/2022 (%)
<i>Приградски и регионални путнички</i>	95,25	0%
<i>Даљински путнички</i>	124,79	0%
<i>Теретни до 1000 тона бруто</i>	227,93	0%
<i>Теретни до 1600 тона бруто</i>	257,43	0%

Цене приступа инфраструктури су носилац инфраструктурних трошкова за железничке превознике, и један од значајних фактора у структури укупних трошкова сваког од превозника.

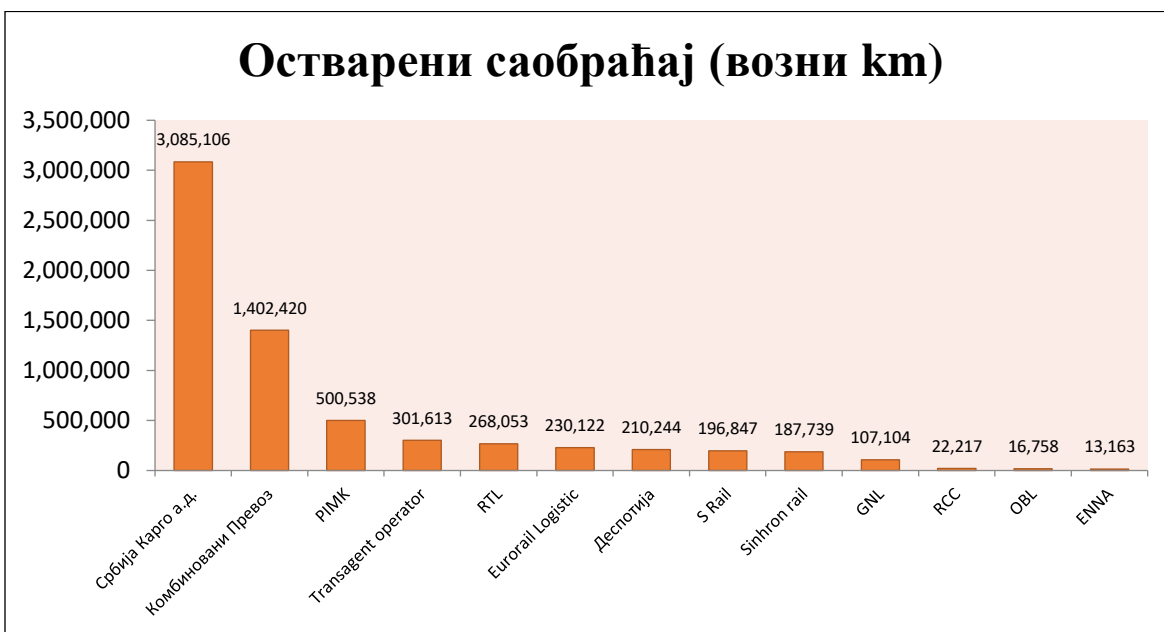
У Републици Србији, посматрано за теретне возове од 1000 бруто тона као пример, цена приступа износила је око 1,95 евра по возном километру. У ЕУ, с друге стране, ситуација по овом питању различита је од државе до државе, па тако у групи земаља где овај трошак износи 0-2 евра, спадају Румунија, Словачка, Хрватска, Естонија, и др; у групи земаља са ценама од 2-4 евра по возном километру спадају Аустрија и Италија; од 4 до 6 евра Немачка и Швајцарска; док се у групи земаља са ценама од преко 6 евра налазе Шпанија, Белгија и Француска.

Ови показатељи пружају увид у висину трошкова одржавања железничке инфраструктуре (директни трошкови), али и искоришћеност капацитета, односно стање конкуренције у наведеним земљама.

5.2. ПОКАЗАТЕЉИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРЕВОЗ РОБЕ

1. Укупан обим превоза у возним километрима

Графикон испод приказује укупан обим превоза теретних превозника⁹, изражен у возним километрима.

Из графикона се може закључити да је у 2023. години укупно остварено око 6,54 милиона возних километара, што је на приближно нивоу из 2022. години (увећање од око 0,8%).

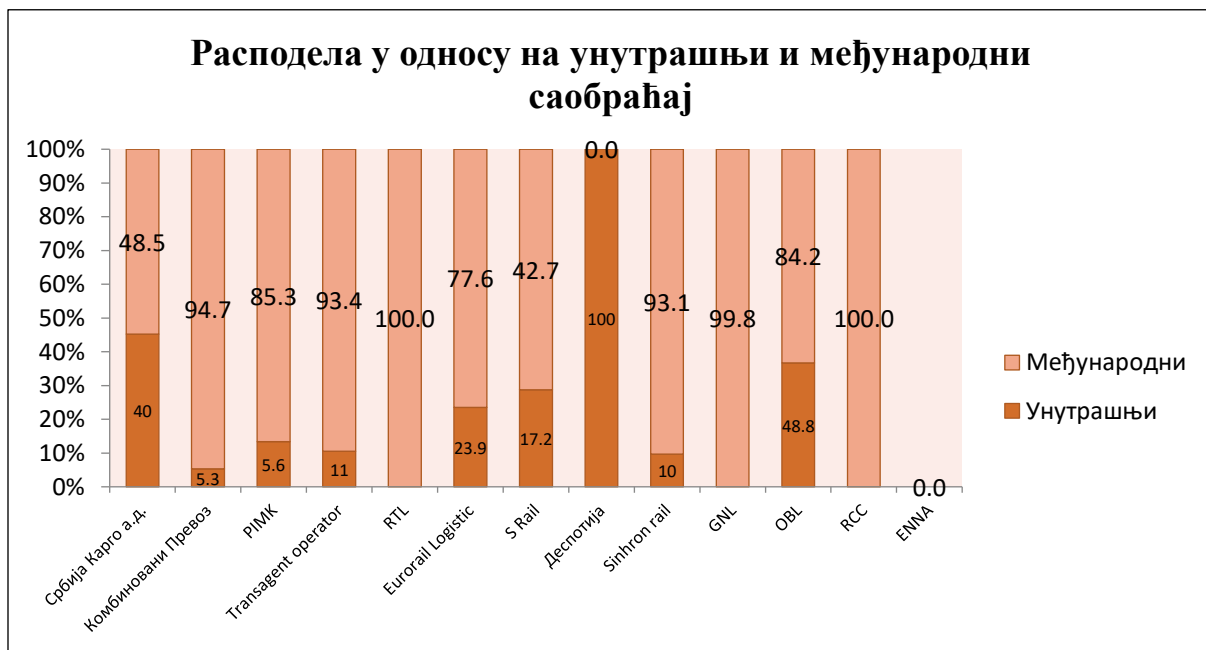
⁹ Не садржи превознике за сопствене потребе.

Највећи обим саобраћаја и даље има „Србија Карго“ а.д, с тим што је, према подацима из упитника, остварени рад „Србија Карго“ а.д. чак 1,16 милиона возних километара мање у односу на претходну годину. Према оствареним возним километрима, тржишни удео „Србија Карго“ а.д. сада износи 47,16%, што значи да, први пут од када је либерализовано тржиште железничких услуга код нас, удео приватних превозника према овом показатељу прелази 50% у поређењу са превозником у државном власништву.

Након „Србија Карго“ а.д, следе приватни превозници, где предњаче Комбиновани превоз д.о.о, РИМК, Transagent operator д.о.о, RTL, и Деспотија д.о.о. као приватни превозници са најбољим учинком у 2023. години, тј. они који су остварили више од 200.000 возних километара.

Приватни превозници остварили су укупно 3,45 милиона возних километара, што представља удео од 52,84%.

У наставку је приказана расподела возних километара у односу на то да ли су остварени на возовима из унутрашњег или међународног саобраћаја.

У теретном саобраћају и у 2023. години били су изразито доминантни робни токови из међународног саобраћаја, као профитабилнији превози, и то са процентном од око 67%. Три превозника су практично имала искључиво ову врсту саобраћаја. Ако се узму у обзир и превозници који су преко 90% возних километара остварили у међународном саобраћају, овај број је шест.

С друге стране, око 33% саобраћаја реализовано је возовима из унутрашњег саобраћаја, уз два превозника чија је пословна оријентација искључиво превоз ове врсте.

Једино код два превозника („Србија Карго“ а.д. и OBL) постоји релативно уравнотежен однос када је у питању ово одређење, тј. намиривање и потреба из међународних токова, укључујући увоз и извоз, и унутрашњег саобраћаја тј. потребе домаће привреде. Напомена је да превозник OBL и даље има занемарљив удео на тржишту.

2. Обим оствареног теретног саобраћаја у нето-тонским километрима

У току 2023. године укупно је остварено око 2,95 милијарди нето-тонских километара у железничком превозу терета на мрежи пруга „Инфраструктура железнице Србије“ а.д, од чега је око 1.552,22 милиона нето-тонских километара или 52,59% остварено од стране превозника у државном власништву, док су приватни превозници остварили укупно око 1.399,33 милиона нето-тонских километара, односно 47,41%.

У односу на 2022. годину, према достављеним подацима, приметан је пад укупног обима превоза у нето-тонским километрима за око 12%, а што је приближно нивоу из 2021. године.

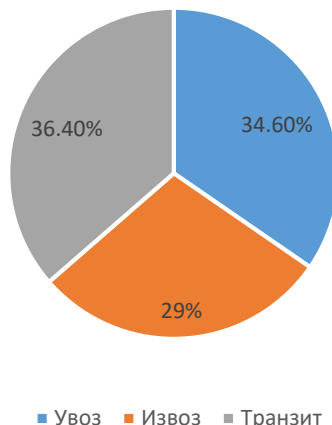
На слици испод приказан је однос нето-тонских километара остварених у унутрашњем и међународном саобраћају.

С обзиром да се само петина укупно остварених нето-тонских километара реализује у унутрашњем саобраћају, и на основу овог показатеља је јасно да је железнички саобраћај у Републици Србији доминантно оријентисан на међународне токове.

Од укупно 2,35 милијарди нето-тонских километара остварених у међународном саобраћају, релативно је уравнотежен однос када је у питању превоз за потребе извоза, увоза или се ради транзитном саобраћају, што је приказано на слици испод.

Удео увоза, извоза и транзита у међународним НТКМ

3. Обим оствареног теретног саобраћаја у бруто-тонским километрима

У 2023. години, укупно је остварено 5,1 милијарда бруто-тонских километара од стране свих превозника за превоз робе, укључујући и превознике за сопствене потребе, што у односу на 2022. годину представља значајно смањење од око 15%, тј. 0,87 милијарди.

Државни превозник остварио је 2,61 милијарду бруто-тонских километара што представља удео од 51,17%, док су приватни превозници остварили 2,49 милијарди бруто-тонских километара, односно 48,83%.

Тренд у промени остварених бруто-тонских километара за период 2017-2023 представљен је на графикону испод.

4. Процентуално учешће превозника у оствареним бруто-тонским километрима

У наредној табели приказани су подаци о процентуалном учешћу железничких превозника у односу на укупно остварене бруто-тонске километре за период од 2018. до 2023. године. Овај податак представља један од основа за анализу учешћа појединих превозника у уделу тржишта железничких услуга.

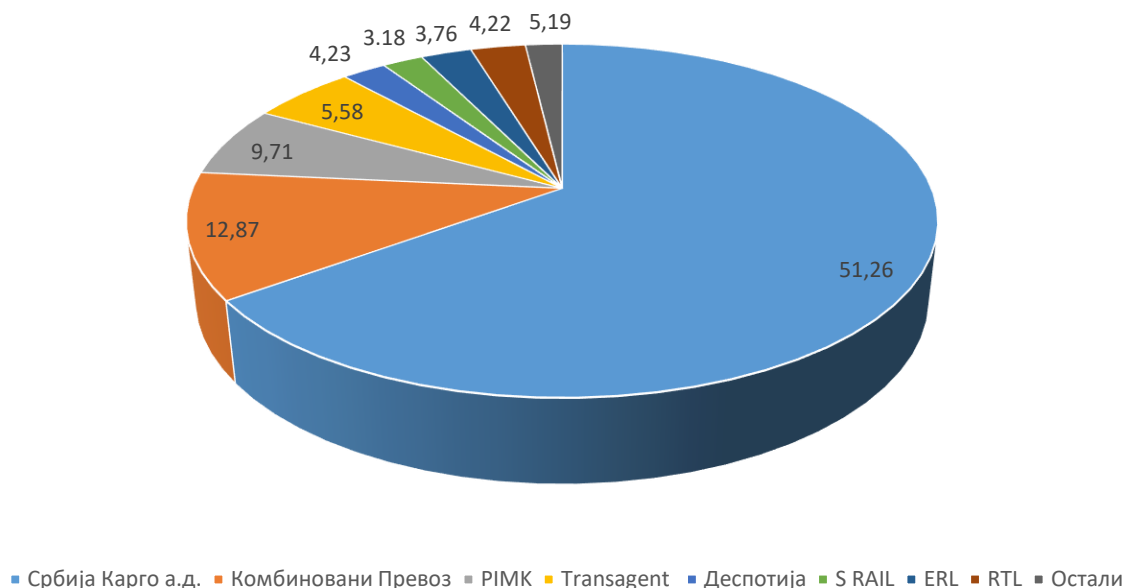
Табела: учешће превозника у оствареним брткм

Железнички превозник	Учешће у оствареним бруто-тонским километрима					
	2023 (%)	2022 (%)	2021 (%)	2020 (%)	2019 (%)	2018 (%)
„Србија Карго“ а.д.	51,26	65,02	75,52	79,75	85,44	94,1
Комбиновани Превоз	12,87	11,47	10,08	9,19	7,76	2,67
РМК	9,71	6,45	-	-	-	-
NCL	-	-	0,38	4,30	3,77	1,06
Деспотија	4,23	2,28	2,94	3,11	2,72	2,11
Eurorail Logistic	3,76	2,61	1,49	1,21	0,17	0,04
Rannon Rail	-	0,93	1,01	1,21	0,12	-
ЗГОП Нови Сад	0,03	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
АТМ	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	-
ТЕНТ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
НИС	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Локотранс	-	0,38	0,72	0,94	0,00	-
Трансагент оператор	5,58	5,37	4,69	0,30	-	-
S Rail	3,18	2,09	2,89	0,00	-	-
GNL	1,42	0,05	0,00	-	-	-
OBL	0,22	0,03	-	-	-	-
RTL	4,22	2,82	0,27	-	-	-
Sinhron	2,77	0,50	-	-	-	-
ENNA	0,37					
RCC	0,38					
Укупно:	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Из претходне може се извести закључак да су сви железнички превозници, осим превозника „Србија Карго“ а.д, повећали свој тржишни удео у 2023. години, у односу на претходне године, посматрано у оствареним бруто-тонским километрима.

Дијаграм испод графички приказује тржишну расподелу железничких превозника за превоз терета, тј. тржишни удео, у односу на укупан износ остварених бруто-тонских километара који је остварен у току 2023. године.

УДЕО ПРЕВОЗА ПРЕМА БРУТО-ТОНСКИМ КИЛОМЕТРИМА (%)

Удео „Србија Карго“ а.д. као државног превозника износио је 51,26%, док од приватних превозника највећи удео имају Комбиновани превоз д.о.о. 12,87%, PIMK 9,71%, и Transagent operator d.o.o. 5,58% (превозници са преко 5% удела). Укупно 8 железничких превозника имају удео од преко 94% тржишта.

5. Тенденција приватних превозника на тржишту превоза робе

У наставку је дат приказ тенденције тржишног удела за превознике у државном и приватном власништву, у периоду од 2018. до 2023. године.

У односу на претходне извештајне периоде, приметна је и даље значајна промена у уделу превоза која се односи на пад учешћа железничког превозника у државном власништву у корист приватних превозника и 2023. године овај однос постаје практично изједначен.

Наиме, удео приватних превозника на тржишту железничких услуга према бруто-тонским километрима је у односу на претходну годину са 34,98% порастао на 48,74%, док је посматрано у односу на 2018. годину он порастао преко 8 пута.

Пад тржишног удела превозника у државном власништву у корист приватних превозника (и државних превозника из других земаља) у ЕУ и земаљама окружења, представља сада већ вишегодишњи тренд, где већ од 2022. године тржишни удео домаћег државног превозника износи мање од 50% (просек за све ЕУ земље).

Разлог овоме може лежати у чињеници да државни превозници и даље располажу предимензионисаним капацитетима (локомотиве, кола, особље), нису прилагођени потребама савременог тржишта у смислу капацитета, уз факторе попут ниске продуктивности, улоге државе у доношењу тарифа, нефлексибилности у доношењу одлука, недостатку примене савремених технологија у раду, обављању некомерцијалних превоза и сл, а што углавном није случај код приватних превозника.

6. Запослени у сектору превоза робе железницом

Укупан број запослених код железничких превозника за превоз робе у Републици Србији у 2023. години износио је 2.736 (за 122 мање него 2022. године), од чега државни превозник запошљава 2.089, односно 76,35%, што није у сразмери са његовим тржишним уделом.

Од укупно 2736 запослених, 531 су жене, односно оне чине укупно 19,4% запослених. Процент запослених жена креће у распону од 5-28,6%, док код највећег броја превозника овај проценат не прелази 14%.

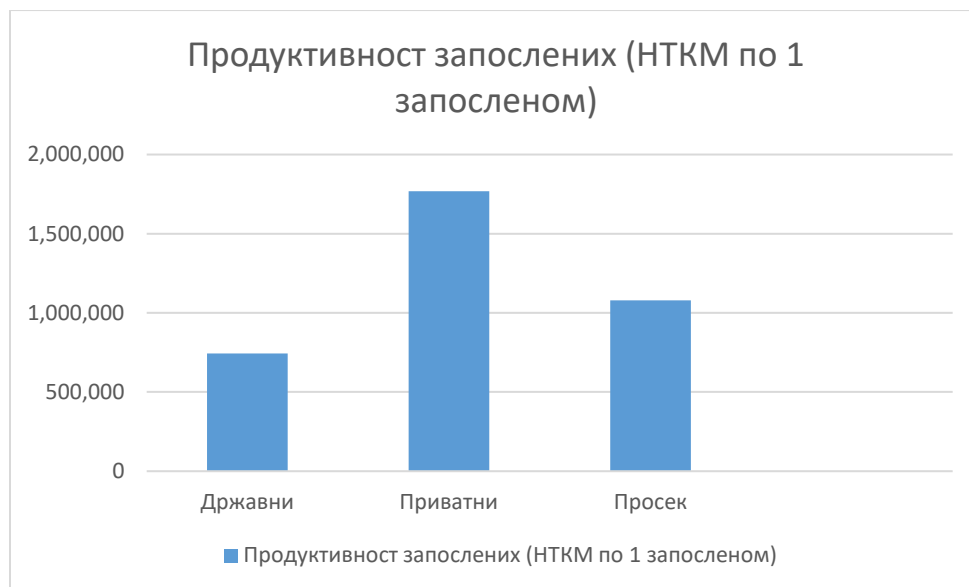
Са изузетком два превозника, радна снага је лоше старосне структуре, са процентуалним учешћем запослених са преко 50 година старости од најмање 55% (у појединим случајевима чак преко 80%). Укупно гледано, 53,29% запослених радника у сектору превоза робе железницом, старије је од 50 година.

Последњих година, нарочито је изражена дефицитарност на тржишту радне снаге за занимање машиновође, којих је укупно било 651 у 2023. години и чинили су 23,79% укупно запослених радника код железничких превозника за превоз робе.

7. Продуктивност запослених (НТКМ по 1 запосленом)

Посматрано за цео сектор превоза робе железницом, сваки запослени учествује у укупном обиму рада у просеку са 1.078.786,5 нето-тонских километара.

Запослени код превозника у државном власништву учествује са 743.046,8 нето-тонских километара, док је просек за све превознике у приватном власништву 1.767.808,1 нето-тонских километара.

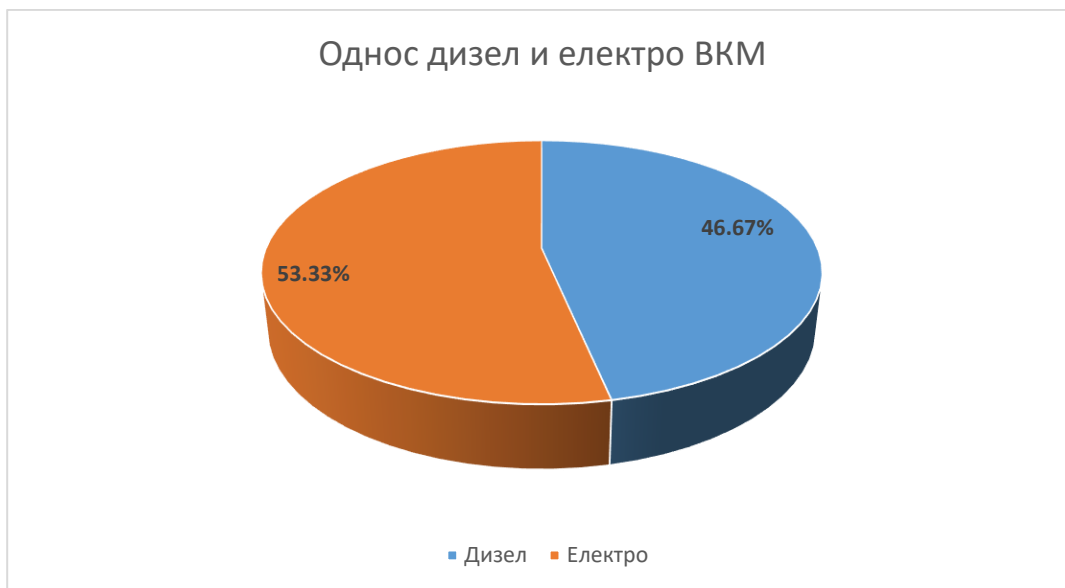

Укупно 5 превозника остварују продуктивност од преко 2 милиона НТКМ по 1 запосленом, док највећу вредност овог показатеља има превозник са остварених 2,8 милиона НТКМ по 1 запосленом.

8. Потрошња енергије (kWh и l горива)

Током 2023. године, за потребе превоза робе железницом (вуча возова) укупно је утрошено 69.678.811 kWh електричне енергије, односно 10.913.444 литара дизел горива.

Од укупно 6,54 милиона возних километара, нешто више од половине, тј. 53,3% остварено је коришћењем електричне вуче, док је 46,7% остварено возовима са дизел вучом. На нивоу ЕУ, удео возних километара остварених електро вучом последњих година је на нивоу од 78%.

5.3. ПОКАЗАТЕЉИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРЕВОЗ ПУТНИКА

1. Обим путничког саобраћаја - период 2019-2023 (милиона возних километара)

Година 2021. донела је назнаку заустављања пада укупног обима превоза у путничком саобраћају израженом у возним километрима који практично представља тренд дужи низ година, са мањим одступањима, од самог оснивања „Србија Воз“ а.д.

Овај негативни тренд који је између осталог био изазван поремећајима у саобраћају и обуставама саобраћаја на значајном броју пружних праваца услед радова на реконструкцији и модернизацији пруга кулминирао у периоду кризе изазване пандемијом вируса COVID-19.

Највећи допринос промени овог тренда у 2022. години дало је поновно успостављање саобраћаја на најфреквентнијој прузи у Републици Србији, на деоници Београд Центар - Нови Сад и увођење услуге „СОКО“ од стране „Србија Воз“ а.д. са брзинама до 200 km/h, при чему је саобраћај реализован са великом фреквентношћу услуге, тј. великим бројем дневних полазака возова (чак до 64 у оба правца).

Тако је током 2022. и 2023. године остварено укупно преко 8,5 милиона возних километара по години. Од овог броја, на ТЕН-Т мрежи пруга¹⁰ остварено је 6,6 милиона возних километара.

У односу на остварене возне километре, у путничком саобраћају током 2022. и 2023. године био је изразито доминантан унутрашњи саобраћај, док је обим међународног саобраћаја на нивоу од мање од 4%, што је значајно ниже у односу на период од претходних 10 година, о

¹⁰ статус индикативног проширења Трансевропске мреже коридора у складу са Уредбом (ЕУ) 2024/1679

чему ће више речи бити у оквиру анализе показатеља 3. Удео превоза на основу ОЈП у односу на укупан превоз.

2. Обим путничког саобраћаја у периоду 2019-2023 (мил. путничких километара)

Графикон испод приказује тенденцију реализованог саобраћаја у превозу путника у периоду од 2019. до 2023. године, изражену у милионима путничких километара.

Слично као код возних километара, у 2021. и 2022. години дошло је до заустављања пада у укупно оствареном броју путничких километара, и чак је остварен и значајнији раст, и то не само у односу на претходну годину, већ и у односу на 2019. (година пре кризе), за значајних 141,2 милиона путничких километара. Ово представља увећање од чак 49%.

Током 2023. године, примарно захваљујући добром учинку на деоници Београд Центар – Нови Сад и великом броју превезених путника, остварен је значајан раст реализованих путничких километара, који је износио преко 528 милиона.

Занимљив податак јесте и свођење остварених путничких километара на 1 становника, што у случају Србије износи 79,26 ПКМ по 1 становнику, док ЕУ просек износи 859 ПКМ по 1 становнику.

3. Удео превоза на основу ОЈП у односу на укупан превоз

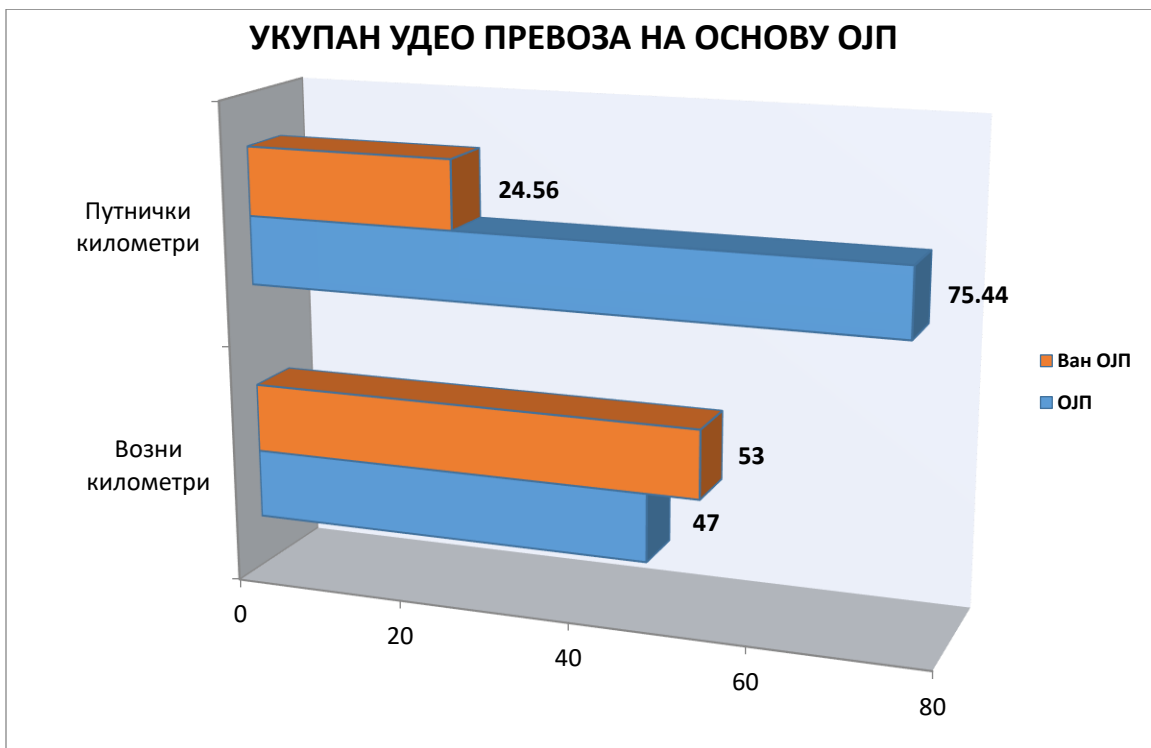
Тржиште железничких услуга отворено за све превознике регистроване у Републици Србији, како у робном, тако и у путничком саобраћају.

Међутим, у превозу путника до сада није било заинтересованих других превозника за потенцијални улазак на тржиште, осим постојећег предузећа у државном власништву („Србија

Воз“ а.д), те је и његов удео у укупном превозу путника и даље стопроцентан (у ЕУ удео приватних превозника већ је на нивоу од преко 25%).

Највећи део ових услуга реализује се кроз оквир Уговора о обавези јавног превоза који је 2017. године закључен између Владе Републике Србије и „Србија Воз“ а.д.

У наставку су приказани подаци о уделу превоза путника железницом на основу Уговора о обавези јавног превоза (ОЈП услуге) у односу на удео превоза који се реализује ван ОЈП (комерцијални и други превози).

На основу графикана, закључује се да је удео превоза на основу ОЈП у Републици Србији и даље доминантан у односу на показатељ остварених путничких километара, док то више није случај посматрано у односу на остварене возне километре. Узевши у обзир период од претходних неколико година, удео ОЈП у возним километрима кретао се у распону од 72-78%, а путничким километрима у распону од 65-90%. У 2023. години, ово више није случај када су у питању возни километри, односно покривеност укупног броја возова ОЈП уговор, што може значити да је скоро половина услуга сада комерцијална (релација Београд Центар – Нови Сад). У ЕУ, удео ОЈП у укупном саобраћају посматрано у путничким километрима, у 2021. години, износио је 65%¹¹.

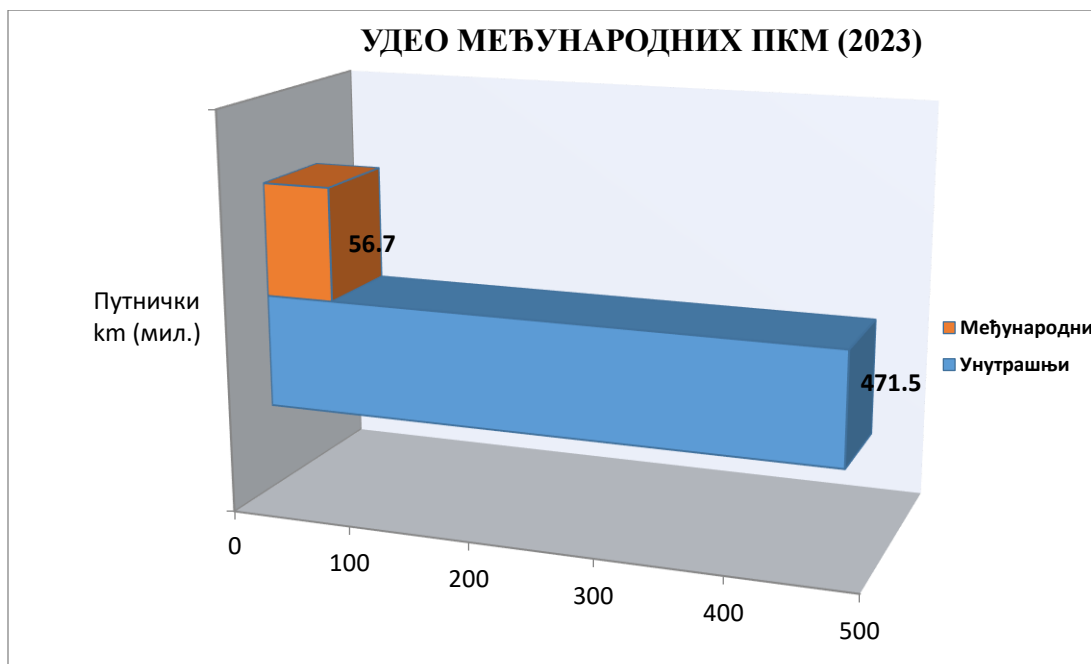
¹¹ У ЕУ земљама окружења (Румунија, Бугарска, Мађарска) удео ОЈП је готово стопроцентан

Међутим, део саобраћаја који је остао покривен уговором, сада остварује значајно мање путничких километара (мањи број путника и краће релације), те зато постоји значајно одступање.

Ако се узму у разматрање трендови који покривају период од првог закључења Уговора о ОЈП у Републици Србији 2016. године до данас, уочава се да су укупан број возних и путничких километара имали тенденцију пада, док је удео возних и путничких километара реализованих у оквиру услуга ОЈП у односу на укупан саобраћај био у порасту, што се тумачи као период стабилизације услуга и редукције нерентабилних линија као и тенденција да Уговор о ОЈП обухвати већи број линија, с једне стране, а с друге, недовољна средства расположива за финансирање ОЈП услуга.

Међутим, у периоду од 2021. до 2023. године приметна је промена ових трендова у позитивном смислу с обзиром на бољи учинак захваљујући релацији Београд Центар – Нови Сад.

На следећем графикону приказан је обим превоза путника у унутрашњем саобраћају, у односу на међународни саобраћај, изражено у путничким километрима.

Може се закључити да се највећи део обима саобраћаја израженог у путничким километрима и даље односи на возове из унутрашњег саобраћаја, док међународни саобраћај чини само око 10,7% укупног обима саобраћаја.

Разлог овоме може бити немогућност финансирања услуга међународног железничког саобраћаја кроз оквир ОЈП (покривање нето губитака за некомерцијалне превозе) у складу са важећим Законом о железници, али и обуставе саобраћаја у већем обиму које су и даље присутне као претходних година, а услед радова на реконструкцији и модернизацији, нарочито деоница које саобраћају ка суседним земљама (Нови Сад – Суботица, Београд – Врбница, Ниш – Прешево, Ниш – Димитровград и сл).

На графикону испод приказан је укупан број превезених путника по годинама у унутрашњем и међународном саобраћају за период од 1.1.2018. до 31.12.2023. године.

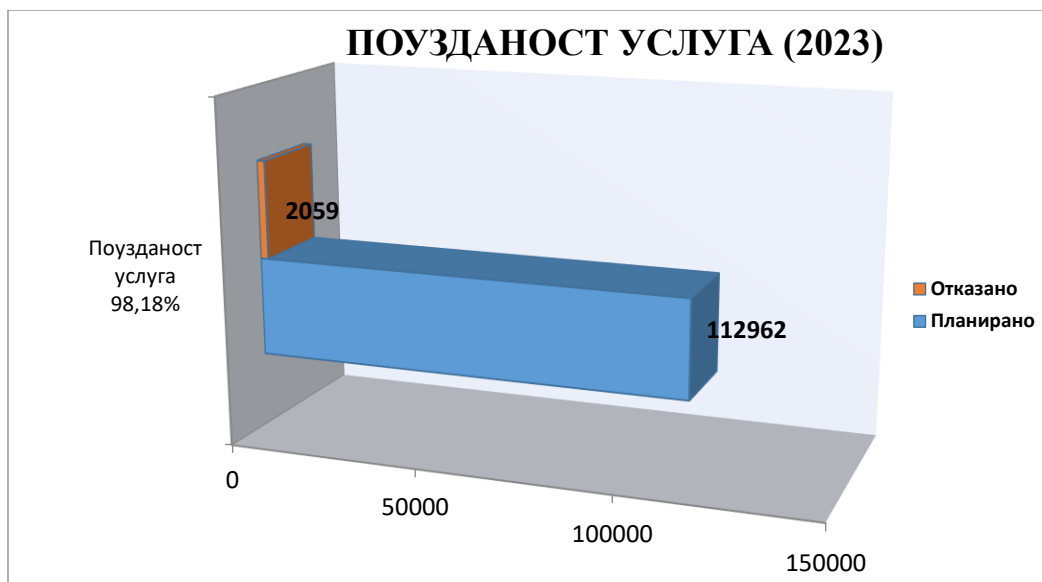
Напомена: подаци не обухватају путнике из система „БГ:Воз“

На основу анализе показатеља броја превезених путника може се закључити да 2023. година доноси даљи раст броја превезених путника у односу на период пандемије COVID-19 (пораст 2,7 пута у односу на 2020. годину).

Од укупно превезених 7,1 милион путника, 3,7 милиона, односно укупно 52%, превезено је само на релацији Београд Центар – Нови Сад – Београд Центар. Још значајнији раст може се очекивати након пуштања у саобраћај комплетне деонице до Суботице.

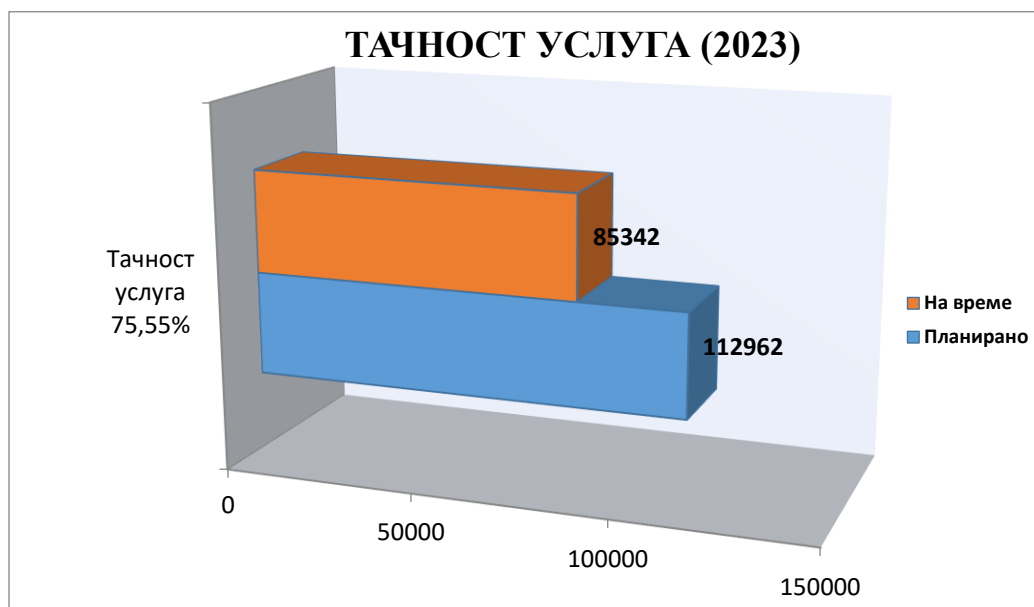
4. Квалитет услуга (поузданост и тачност)

Од укупно 112.962 полазака планираних редом вожње из градског и приградског, регионалног, даљинског и међународног путничког саобраћаја, у току 2023. године отказано је укупно 2.059 поласка, односно 1,82% планираних полазака, што значи да је остварена поузданост од 98,18%.

Од 112.962 полазака планираних редом вожње, укупно 85.342 воза на време је пристигло у упутну станицу, што значи да је остварена тачност услуга од 75,55%. ЕУ просек по овом показатељу износи око 90%.

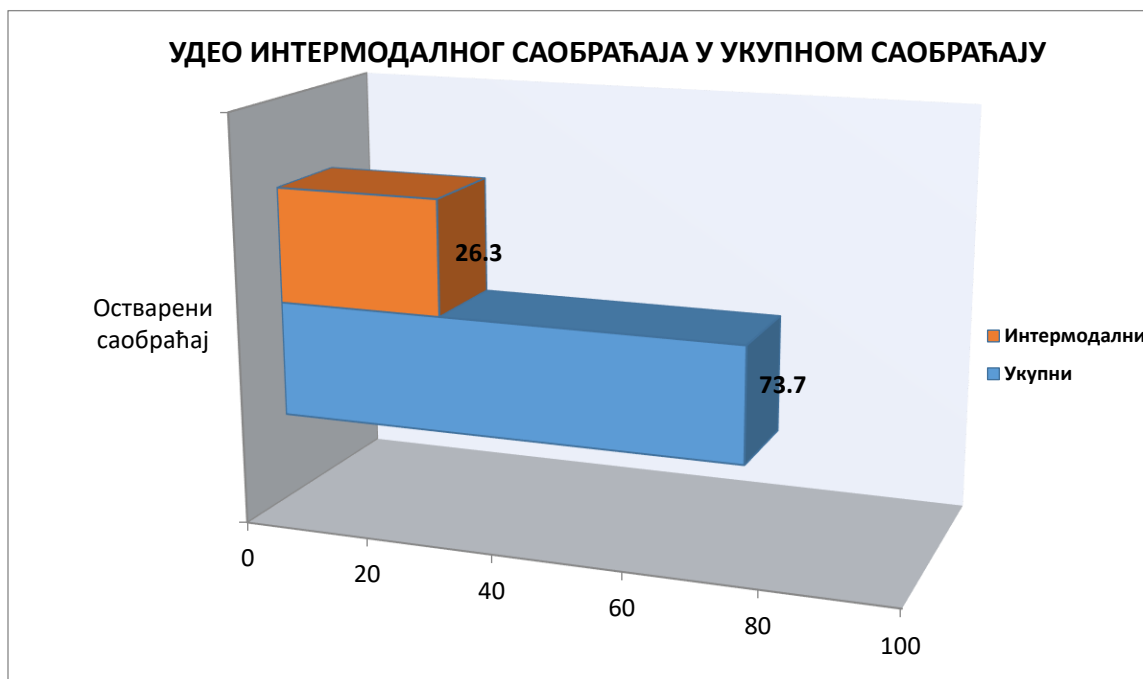
Напомена: доласком на време сматра се долазак са до 5 минута закашњења у упутну станицу, што представља ЕУ норму.

5.4 ПОКАЗАТЕЉИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ИНТЕРМОДАЛНИ САОБРАЋАЈ

1. Удео интермодалног саобраћаја¹² у укупном саобраћају

У наставку приказан је процентуални удео интермодалног саобраћаја у укупно оствареном теретном саобраћају, изражено на основу остварених нетотонских километара.

Од укупно остварених 2,95 милијарди нето-тонских километара у теретном саобраћају, око 742,3 милиона је остварено возовима из интермодалног саобраћаја у 2023. години, што представља удео од око 25,15%.

У наредним годинама очекује се даље јачање овог тржишног сегмента с обзиром на глобалне токове, али и очекивани пораст броја интермодалних терминала у Републици Србији.

2. Број интермодалних терминала

У Републици Србији у 2023. години постоји укупно 3 интермодална терминала повезана са железничким активностима (ЖИТ, Nelt и MBOX), односно који се сматрају теретним терминалима комбинованог транспорта. У току је изградња савременог интермодалног терминала у Батајници чији се завршетак очекује до краја 2024. године.

¹² Под интермодалним саобраћајем подразумева се превоз товарне јединице – контејнера или изменљивог транспортног суда, као и друмског возила, железницом

6. СПРЕЧАВАЊЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДРУГЕ АКТИВНОСТИ ДИРЕКЦИЈЕ КАО РЕГУЛАТОРНОГ ТЕЛА

6.1 СПРЕЧАВАЊЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ ПОДНОСИЛАЦА ЗАХТЕВА

У оквиру вршења функције регулисања тржишта железничких услуга, у делу који се односи на надлежност из члана 120. став 1. Закона о железници, у извештајном периоду Дирекција је примила 1 захтев подносилаца захтева за доделу капацитета инфраструктуре који су сматрали да су неправедно третирани, дискриминисани или на било који други начин оштећени од стране управљача инфраструктуре

Наиме, дана 5.04.2023. године Дирекцији се обратило 9 железничких превозника посредством Пословног удружења друмског саобраћаја „Србијатранспорт“ а.д. – Пословодни одбор железничких превозника СРБИЈАТРАНСПОРТ, са захтевом за преиспитивање и укидање одлуке органичења саобраћаја теретних возова бруто масе веће од 1200 тона на прузи Ниш – Димитровград, коју је „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. објавила дана 24.03.2023. у оквиру десетих измена и допуна Изјаве о мрежи за 2023. годину и трећих измена и допуна Изјаве о мрежи за 2024. годину (тачка 2.4.6).

Дирекција је, у оквиру својих надлежности у области регулисања железничког тржишта детаљно размотрила наведени захтев, а ради прибављања додатних информација, односно пре свега разлога за увођење поменуте мере ограничења саобраћаја, доставила захтев за изјашњење „Инфраструктура железнице Србије“ а.д.

Након прибављања изјашњења „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Дирекција је утврдила да, и ако су железнички превозници који обављају превоз на релацији захваћеној поменутом мером ограничења у саобраћају оштећени у смислу повећања трошкова превоза робе, као и да поменута мера ограничења негативно утиче на квалитет и цену железничке услуге, ствара додатне трошкове привреди и нарушава конкурентност железничког саобраћаја, није било повреде важећих прописа из надлежности Дирекције као тела за регулисање железничког тржишта, односно да је управљач инфраструктуре поступао као предузеће одговорно за безбедно одвијање железничког саобраћаја, а да мера по својој природи није дискриминаторна.

Без обзира на то, Дирекција је од управљача инфраструктуре захтевала одговор да ли је пре објављивања наведених измена изјава о мрежи размотрена могућност другачијег решавања конкретног проблема (како би се обезбедило безбедно одвијање саобраћаја без ограничења у погледу бруто масе воза, уз што мање додатно оптерећивање железничких превозника и привреде), као и да ли је предметна одлука донета узевши у обзир процену повећања трошкова превоза за железничке превознике, односно додатног оптерећења привреде за период очекиваног трајања ограничења до окончања пројекта реконструкције пруге Ниш – Димитровград (деоница

Сићево – Димитровград), априла 2026. године, као и да ли је извршена процена трошкова за могућа алтернативна решења.

Осим овог, није било других поднетих захтева за покретање поступка пред Дирекцијом, односно није било других подносилаца захтева за доделу капацитета инфраструктуре, односно подносилаца захтева за приступ и пружање услуга у услужном објекту, који су сматрали да су неправедно третирани, дискриминисани или на било који други начин оштећени од стране управљача инфраструктуре и/или оператора услужног објекта.

Дирекција је по службеној дужности проверавала да ли Изјава о мрежи садржи дискриминаторне одредбе или ствара дискрециона овлашћења управљача инфраструктуре којима би се могли дискриминисати подносиоци захтева, у складу са чланом 121. став 7. Закона о железници.

У том смислу, Дирекција је пратила објављивање Изјава о мрежи, односно њихових измена, и то:

- Изјава о мрежи за 2024. годину са другим изменама и допунама, од 1.2.2023. године;
- Изјава о мрежи за 2024. годину са трећим изменама и допунама, од 24.3.2023. године;
- Изјава о мрежи за 2024. годину са четвртим изменама и допунама, од 6.9.2023. године;
- Изјава о мрежи за 2024. годину са петим изменама и допунама, од 12.12.2023. године;
- Изјава о мрежи за 2025. годину од 12.12.2023. године.

Поводом објављених Изјава о мрежи, односно измена и допуна Изјаве о мрежи током 2023. године Дирекција није утврдила постојање дискриминаторних одредби, нити постојање дискреционих овлашћења управљача инфраструктуре којима би се могли дискриминисати подносиоци захтева.

Дирекција се, поред осталог, у оквиру својих надлежности стара о недискриминаторском приступу услужним објектима и услугама које се пружају у услужним објектима, објављивању информација из члана 18. Закона о железници, и начелима обрачуна и наплате цена приступа.

У вези са надлежностима Дирекције из члана 121. ст. 1. и 7. Закона о железници, када је у питању објављивање Информација о услужном објекту из члана 18. закона, Дирекција је на сопствену иницијативу у току 2023. године интензивирала активности на препознавању услужних објеката из става 15. закона (теретни терминали комбинованог транспорта, објекти лука на унутрашњим водама повезани са железничким активностима, објекти за одржавање – радионице, и др), као и утврђивању обавезе оператора тих услужних објеката у смислу објављивања Информације о услужном објекту из члана 18. закона.

Наиме, у вези са овим пословима, препознато је укупно 26 потенцијалних оператора услужних објеката на територији Републике Србије, те је сваки од њих контактиран ради прибављања детаљнијих информација односно утврђивања постојања наведене обавезе.

Као резултат ових активности, од 26 препознатих потенцијалних услужних објеката, утврђено је да њих укупно 5 нема законску обавезу за објављивањем Информације о услужном објекту, да њих укупно 12 има обавезу објављивања информације на основу члана 18. став 1. (обавеза посебног објављивања), односно да њих 9 има обавезу објављивања на основу члана 18. став 3. (посебно објављивање или достава информација управљачу инфраструктуре ради објаве у Изјави о мрежи).

У извештајном периоду објављено је укупно 13 Информација о услужном објекту на начин прописан чланом 18. став 1. односно став 3, а у складу са Уредбом о појединостима поступка и критеријумима који се примењују за приступ услугама које се пружају у услужним објектима („Службени гласник РС”, бр. 57/19 и 13/20) и Правилником о елементима информације о услужном објекту („Службени гласник РС”, број 66/19) .

Списак оператора услужних објеката који су објавили Информације о услужном објекту дат је у наставку.

Р. бр.	Оператор услужног објекта	Врста услужног објекта	Линк ка Информацији о услужном објекту
1.	„Nelt Co” д.о.о.	Теретни терминал кобинованог транспорта (повезан на ж.станицу Сурчин)	https://www.nelt.com/logistika/intermodalni-terminal/
2.	МВОХ Terminal Ниш	Теретни терминал кобинованог транспорта (повезан на ж.станицу Ниш Ранжирна)	https://mboxt.com/o-nama/

Р. бр.	Оператор услужног објекта	Врста услужног објекта	Линк ка Информацији о услужном објекту
3.	„DP World” а.д. Нови Сад	Лучки оператер, теретни терминал, Лука Нови Сад, Лучко подручје Нови Сад (повезана на ж.станицу Нови Сад Ранжирна)	https://www.dpworld.com/sr/serbia/general-terms-and-conditions
4.	Granexport д.о.о.	Лучки оператер, Лука Дунав, Лучко подручје Панчево	https://www.granexport.rs/index.php?idon=1
5.	Dry port terminals д.о.о.	Теретни терминал кобинованог транспорта Лука Дунав, Лучко подручје Панчево	https://dpterminals.rs/wp-content/uploads/2023/09/DPT-informacija-o-usluz%CC%8Cnom-objektu-konacno.pdf
6.	Специјална Лука д.о.о.	Лучки оператер, Лука Дунав, Лучко подручје Панчево	https://www.specijalnaluka.rs/
7.	„Elixir Prahovo” д.о.о.	Лучки оператер, Лука Прахово, Лучко подручје Прахово	https://www.elixirprahovo.rs/logistika/
8.	„Лука Сента” а.д.	Лучки оператер, Лука Сента, Лучко подручје Сента	https://www.luka-senta.rs/obavestenja/

Р. бр.	Оператор услужног објекта	Врста услужног објекта	Линк ка Информацији о услужном објекту
9.	ПД Elixir Zorka	Лучки оператер, Лука Зорка Шабац, Лучко подручје Шабац	https://www.elixirgroup.rs/wp-content/uploads/2023/08/Informacije-o-usluznom-objektu-u-zeleznickom-saobracaju-luckog-operatera-Elixir-Zorka-DOO-Sabac.pdf
10.	„Србија Воз” а.д.	Објекти за одржавање возних средстава - радионице	https://www.srbvoz.rs/cenovnici/
11.	„Србија Карго” а.д.	Објекти за одржавање возних средстава - радионице	https://www.srbcargo.rs/sr/usluzni-objekti/
12.	Шинвоз д.о.о. Зрењанин	Објекти за одржавање - радионице	https://www.sinvoz.rs/wp-content/uploads/2023/08/Informacija-o-Sinvozu-za-izjavu-o-mrezi.pdf
13.	СР Pneumatik Зрењанин	Објекти за одржавање - радионице	https://infrazs.rs/IzjavaMreza/Izjava%20o%20mrezi%202025%20sa%20drugim%20izmenama%20i%20dopunama.PDF

6.2. ДРУГЕ АКТИВНОСТИ ДИРЕКЦИЈЕ КАО РЕГУЛАТОРНОГ ТЕЛА

Са аспекта европских интеграција, Дирекција је учествовала у низу активности усмерених на остваривање стратешког циља Републике Србије – приступање Европској унији. Представници Дирекције за железнице учествовали су у раду Преговарачке групе за транспорт – 14 и Преговарачке групе за трансевропске мреже – 21, у делу који се односи на железнички сектор.

Дирекција је учествовала у изради свих докумената из железничког транспорта која се односе на процес интеграције Републике Србије у ЕУ.

У 2023. години Дирекција је такође активно учествовала у раду Техничког комитета за железницу Транспортне заједнице. Технички комитет за железнице је платформа за сарадњу и доношење одлука о питањима везаним за железницу у оквиру Транспортне заједнице. Циљ му је да унапреди железнички саобраћај у југоисточној Европи и на Западном Балкану промовисањем сарадње међу регионалним партнерима и заинтересованим странама.

Редовни 16. састанак Техничког комитета за железнице одржан је 21. јуна 2023. у Добоју у присуству представника страна учесница Транспортне заједнице, укључујући и представника Железничке агенције Европске уније (ERA). Главне теме, између осталог, биле су и израда новог Акционог плана за железнице, активности ERA и изазови на железничким тржиштима Западног Балкана, као и извештавање о напретку страна учесница оствареном у претходном периоду, у првом реду из области усаглашавања прописа са прописима ЕУ и реализације капиталних инфраструктурних и осталих пројеката. Такође, разматран је и статус активности на пројектима који су тренутно у фази реализације а остварују се под руководством Транспортне заједнице, као што су пројекат кампање побољшања безбедности на путним прелазима („Level Crossings Campaign“), пројекат TODIS (Transport Observatory Database) и пројекат процене железничког тржишта Западног Балкана („Assessment of the Rail Market at the Western Balkan“). Састанку Техничког комитета претходио је самит са темом наставка активности на даљој промоцији тзв. Регионалног железничког центра изврности („Regional Railway Centre of Excellence“). Успостављање будућег Регионалног железничког центра изврности треба да обезбеди додатно образовање, унапреди знања и вештине, као и пружи додатне прилике за напредовање железничким радницима из региона, а у складу са савременим изазовима и потребама тржишта рада. С тим у вези, настављено је са потписивањем Меморандума о сарадњи за железничку изврност („Memorandum of Cooperation of Rail Excellence“) од стране заинтересованих образовних институција и железничких предузећа која то нису учинила на претходном самиту у фебруару исте године.

Транспортна заједница је свој 17. састанак Техничког комитета за железнице одржала у Загребу од 5. до 6. октобра 2023. са фокусом на унапређењу кључних иницијатива у железничком сектору кроз разматрање Извештаја о напретку Акционог плана за железницу и проширења TEN-T железничке мреже. Учесници су учествовали у детаљној дискусији и презентацији коначног нацрта Извештаја о напретку у вези са спровођењем Акционог плана за железницу који је након

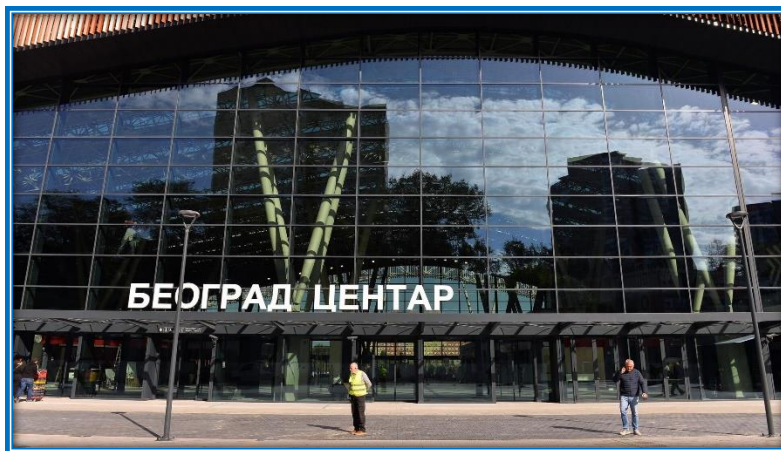
тога објављен у новембру 2023. Разматран је и TEN-T извештај који се односи на проширење TEN-T железничке мреже на Западни Балкан. Извештај је оценио стање железничке мреже на Западном Балкану и њену усклађеност са захтевима TEN-T мреже. На састанку су изнете најновије информације о законским променама у вези са TEN-T мрежом и текућим инфраструктурним пројектима, а презентован је и завршни извештај о студији за процену железничког тржишта у региону, која је завршена у августу 2023. године.

Дирекција је учествовала на спровођењу закључка Владе у вези са припремом правних тековина ЕУ на српском језику и у оквиру тога стручни редактори из Дирекције вршили су стручну редактуру превода железничких прописа ЕУ достављених од стране Министарства за европске интеграције. Дирекција је учествовала у раду Радне групе за стручну редактуру превода правних тековина ЕУ и сарађивала са Министарством за европске интеграције приликом анализе стручне редактуре превода прописа ЕУ и усаглашавања стручне терминологије из свог делокруга.

У току 2023. године, Дирекција је наставила са учешћем у активностима везаним за Пројекат модернизације железница Србије који је део десетогодишњег програма Светске банке, а чији је носилац Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МГСИ). Неке од кључних области у реализацији надлежности Дирекције које ће бити обухваћене овим пројектом су: успостављање регистара, контрола цена приступа инфраструктури, контрола приступа услужним објектима и систем управљања безбедношћу. У току извештајног периода, израђена је потребна документација и расписан је тендер за набавку консултантских услуга за потребе Дирекције за железнице у оквиру којих ће, између осталог, бити обезбеђене обуке за запослене у одсеку који се бави регулисањем железничког тржишта.

Пројектом „Реформа српског железничког сектора и јачање регулаторног капацитета“ финансираног од стране Европске банке за обнову и развој (EBRD) предвиђено је ангажовање консултантске куће ради реализације дела пројекта који се односи на јачање капацитета и унапређење независности Дирекције за железнице у својству тела за регулисање железничког тржишта. Крајем 2023. године расписан је тендер и изабран консултант који ће почев од јануара 2024. године реализовати пројекат у трајању од 18 месеци. Прва компонента овог пројекта посвећена је развоју будуће визије железничког сектора у Србији која ће се, између осталог, односити и на структуру и улогу независног економског регулатора на железници у имплементацији наведене визије. На основу тог документа, биће израђени студија и имплементациони акциони план за јачање независности железничког регулаторног тела у складу са проценом капацитета Дирекције за железнице и њене способности да одговори захтевима будуће визије. Други део пројекта везан је за обуке за запослене које ће консултант организовати у циљу јачања стручних капацитета Дирекције за обављање послова који се односе на регулисање железничког тржишта, и то из следећих области: изјава о мрежи управљача инфраструктуре, државна помоћ и конкуренција, израда теста економске равнотеже за услуге путничког саобраћаја, приступ и контрола цена приступа услужним објектима и праћење тржишта.

7. ПРАВА ПУТНИКА

Законом о железници из 2018. године установљена је нова надлежност Дирекције да прима и разматра притужбе путника који сматрају да им је ускраћено право утврђено тим законом и даје мишљења и препоруке у конкретним случајевима.

У поступку по притужби путника или по службеној дужности, Дирекција може решењем утврдити мере за отклањање утврђене повреде у складу са Законом о железници и рок за спровођење утврђених мера. Кратак преглед поступака у 2023. години дат је у наставку:

1. Притужба коју је поднео Савез за церебралну и дењу парализу Србије, а која се односи на проблеме особа са инвалидитетом у остваривању права на повлашћену возњу у железничком путничком саобраћају. У притужби се наводи да службеници на железничкој станици „Прокоп“ не признају објаве од којих је протекло више од 15 дана иако је на Обрасцу објаве за бесплатну-повлашћену возњу пратиоца инвалидног лица прописано да објава важи 60 дана од дана издавања.

Дирекција је доставила предметну притужбу железничком превознику „Србијавоз“ а.д, који је надлежан за давање одговора у конкретної ситуацији, уз напомену да о поступању и предузетим мерама обавести подносиоца притужбе и Дирекцију. Превозник је писаним путем обавестио Дирекцију и подносиоца притужбе да је спровео измену путничке тарифе у складу са Правилником о начину остваривања права инвалидних лица на повластице у унутрашњем саобраћају, тако да Објава важи 60 дана од дана издавања.

2. Притужба путнице која наводи да је у два наврата (дана 7. јуна и 2. септембра 2023. године) била изложена непримереном понашању од стране кондуктера док је са својим псом путовала возом на релацији Раковица-Јагодина.

На захтев Дирекције, железнички превозник се писмено изјаснио на наводе путнице. У детаљном изјашњењу наведено је да је спроведен иследни поступак у којем је саслушан

кондуктер који је обављо службу на возу дана 7.6. и 2. 9. 2023. године. Истакнуто је да је путница дана 7. 6. 2023. године превозила тромесечног пса без подесне амбалаже и претходно купљене возне карте. Испостављајући карту за пса кондуктер је испоштовао одредбе важеће путничке тарифе, а да дана 2. 9. 2023. године пас није имао прописану заштитну корпу преко њушке, па је кондуктер упозорио да се пас не може примити на превоз без заштитне корпе. Наиме, чланом 201. Путничке тарифе СПТ 04- Услови превоза прописано да се мали кућни љубимци (до величине домаће мачке) могу превозити само ако су смештени у подесној амбалажи и у својству ручног пртљага. Амбалажа мора да буде таква да искључује могућност повреде или прљања других путника или њиховог пртљага. Тачком 201.1 прописано је да уколико се пси превозе без подесне амбалаже или се због величине не могу у њу сместити, морају се држати на поду на поводцу и са стављеном корпом, тако да не угоржавају околину, а тачком 201.5 да се за превоз паса, наведених у тачки 201.1 плаћа половина редовне возне цене 2. разреда путничког воза. Имајући у виду наведене одредбе, превозник је истакао да се у обе ситуације кондуктер понашао у складу са Путничком тарифом СПТ 04- Услови превоза.

3. Притужба путника која се односи на задржавање путничких возова на прузи Београд Центар – Вршац – државна граница, у железничким станицама Овча и Крњача. На захтев Дирекције, железнички превозник је доставио путнику образложен одговор у којем је наведено да су постављена питања у надлежности управљача јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије” а.д, те да су од стране управљача инфраструктуре добили следеће обавештење:

- разлог због којег јутарњи воз из Вршца има задржавања у станици у Овчи, и понекад у Крњачи јесте хаварија на уређајима електро-постројења, која је последица временских неприлика које су се десиле у претходном периоду. Из поменутог разлога се одвијање саобраћаја на релацији Панчево главна-Овча-Панчевачки мост одвија по посебном режиму са продуженим возним временима. Истакнуто је да је део радова на делу Овча - Крњача је већ завршен, док ће радови на деоници Крњача – Панчевачки мост бити санирани у наредном периоду.

4. Притужба путника који је дана 8. 9. 2023. године чекао воз за Бар, који је каснио. Путник је навео да је више пута безуспешно телефонским путем покушавао да дође до информације када ће предметни воз стићи у станицу.

Дирекција је упутила захтев за писано изјашњење железничком превознику „Србијавоз“ а.д. на наводе из притужбе. У писаном изјашњењу које је превозник доставио Дирекцији наведено је да путник није успео да успостави телефонски позив у путничким благајнама Ваљево, Пожега, Ужице и Прибој, јер се у њима не организује рад ноћу, али да се све информације у вези поремећаја у одвијању саобраћаја непрекидно 24 часа објављују на званичном сајту www.srbijavoz.rs. Превозник је истакао да су и све информације везане за кашњење међународног воза 433 дана 8. 9. 2023. године биле благовремено истакнуте на сајту www.srbijavoz.rs.

Дирекција је путнику доставила писмено изјашњење превозника као и изводе са сајта www.srbijavoz.rs. који су достављени Дирекцији, а из којих се види да су све информације везане за кашњење предметног воза биле благовремено објављене.

5. Представка путника која се односи на одржавање железничке станице Земун. Дирекција је обавестила путника да је за управљање железничком станицом Земун одговоран управљач инфраструктуре, „Инфраструктура железнице Србије“ а.д, којем је Дирекција доставила предметну представку.

6. Путник се обратио Дирекцији јер железнички превозник „Србијавоз“ а.д. није испоштовао законску обавезу да у року од 30 дана достави образложен одговор или, у оправданим случајевима, информише путника до ког датума у периоду до три месеца од дана пријема притужбе путник може очекивати одговор. Дирекција је упутила допис железничком превознику са захтевом да у року од 3 радна дана одговори путнику на предметну притужбу. У остављеном року превозник је доставио образложен одговор путнику и о томе обавестио Дирекцију.

У наставку је дат преглед поступака расподељених у односу на категорију:

Од укупно 6 поступака које је Дирекција водила у 2023. години поступајући као тело задужено за права путника, 2 случаја односила су се на права путника из путничке тарифе, затим, 1 на кашњење воза (у предметном случају надлежност управљача инфраструктуре), 1 на пружање информација од стране превозника, 1 на чистоћу у станицама и 1 на изостанак одговора превозника у поступку жалбе путника.

У току 2023. године превознику „Србија Воз“ а.д. обратило се укупно 2.714¹³ путника са захтевима за рекламацију у смислу права на основу уговора о превозу које се подносе превознику. Стопа одговора „Србија Воз“ а.д. износила је 98,86%, а просечно време одговора 3 дана (у складу са законским роком од 30 дана).

Напомена: претходне године број рекламација односио се само на рекламације из надлежности Сектора за СКП, за 2023. годину подаци се односе на све преузете и решене рекламације корисника превоза обрађене од стране Сектора за контролу прихода. Због неоснованости одбијена је 31 рекламација.

8. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

IRG-Rail

У извештајном периоду настављене су активности Дирекције као члана међународне Групе независних регулаторних тела за железницу (Independent Regulators' Group – Rail, скраћено IRG-Rail). Дирекција је члан IRG-Rail-а од 2016. године. IRG-Rail (Independent Regulators' Group - Rail) је основан Меморандумом о разумевању потписаним 9. јуна 2011. године у Хагу, који поставља оквир за неформалну сарадњу независних регулаторних тела за железницу у циљу размене искустава и мишљења по кључним питањима која се односе на регулисање и развој конкуренције на европском железничком тржишту. Пленарном скупштином IRG-Rail руководе председавајући и ко-председавајући, који се бирају из реда чланова на годину дана. Функцију Секретаријата у вези са одржавањем Пленарне скупштине врши члан који обезбеђује председавајућег. У 2023. години председавали су др Анегрет Гребл и проф. др Карстен Оте из немачког регулаторног тела Bundesnetzagentur.

У извештајном периоду, Дирекција је учествовала у раду Пленарне скупштине IRG-Rail-а, као и у раду Радне групе за праћење тржишта, Радне групе за приступ железничкој инфраструктури и Подгрупе за приступ услужним објектима. Подаци о железничком тржишту у Републици Србији, које је Дирекција прибавила у процесу праћења железничког тржишта, укључени су у Извештај међународне Групе независних регулаторних тела за железницу. У априлу 2023. године објављен је Једанаести извештај о праћењу тржишта IRG-Rail-а који се односи на 2021. годину, а обухвата податке које је доставила 31 држава чланица, укључујући и Србију. Извештај садржи годишњи преглед кретања на железничком тржишту и економских услова у железничком сектору и омогућује поређење података кроз време, као и сагледавање развоја конкуренције на европском железничком тржишту. Једанаесто издање извештаја било је посебно фокусирано на анализу утицаја пандемије COVID-19 на железничко тржиште у 2021. години. У поређењу са 2019. годином која је претходила COVID-у, дошло је до пада од чак 41% у путничким километрима, упркос малом паду у пружању услуга (-4% за возне километре). Што се тиче услуга у теретном саобраћају, примећен је мали пад у возним километрима (-0,2%), док је у обиму превезеног терета (тонски километри) дошло до повећања од 1%. Годишњи извештаји о праћењу тржишта које израђује Радна група за праћење тржишта IRG-Rail-а прикупљајући податке од својих чланова објављује се почев од 2013. године.

*Групу независних регулатора
IRG-Rail чини 31 независно
регулаторно тело за праћење
железничког тржишта.*

У оквиру својих активности везаних за чланство у IRG-Rail, представници Дирекције су учествовали на пленарним састанцима који се редовно одржавају два пута годишње. Пролећно заседање пленарне скупштине којим је председавало немачко регулаторно тело Bundesnetzagentur, одржано је 23-24. маја 2023. у Бону. Чланице IRG-Rail-а су се овом приликом бавиле актуелним дешавањима у железничком сектору, као и дешавањима унутар саме организације. На дневном реду били су, између осталог, извештаји о реализацији Програма рада за 2022. годину и планови за будуће активности. Поред наведеног Једанаестог извештаја о праћењу тржишта, пленарна скупштина усвојила је следећа документа: Ставови IRG-Rail-а о иницијативи Европске комисије у циљу успостављања боље координације над европским железничким капацитетима и управљањем саобраћајем; Смернице за опис услужних објеката; Ажурирана табела рокова за одговор на захтеве за доделу капацитета према члану 9 (1) Сprovedбене уредбе (ЕУ) 2017/2177 о приступу услужним објектима и услугама везаним за железнички саобраћај. За позицију председавајућег у 2024. години кандидовало се шведско регулаторно тело Transportstyrelsen.

Пленарно заседање – мај 2023.

Друго пленарно заседање у 2023. години одржано је 28-29. новембра у Берлину, такође у организацији Bundesnetzagentur-а. Уочи овог заседања објављен је документ о „Општим напоменама о предлогу Европске комисије за Уредбу о коришћењу капацитета железничке инфраструктуре у јединственом европском железничком простору“ у којем се дају прва разматрања о обезбеђивању приступа железничкој инфраструктури и услужним објектима у Европи без дискриминације и ефикасном коришћењу железничке мреже. Такође, група IRG-Rail објавила је Прелиминарно мишљење о „Смерницама за приступ инфраструктури израђеним од стране Европске комисије“ како би поделила своје ставове и искуства о овом питању и подржала рад Европске комисије на смерницама током њиховог развоја. Поред тога, пленарна скупштина је на свом јесењем заседању усвојила и следећа документа: „Ажуриран документ о економском приступу начелима одређивања цена из члана 31 (7) и члана 31 (8) Директиве 2012/34/EU“ који садржи нове информације, нпр. о ценовним категоријама, власништву средстава и ценама чији износи премашују прихватљиве трошкове увећане за разуман профит; Извештај о „Регулисању железничког тржишта на теретним терминалима“ који садржи преглед националних приступа и схватања у вези са тим који делови и услуге у оквиру теретних терминала се односе на железницу; измењен Меморандум о разумевању којим се даје могућност да два регулаторна тела заједнички председавају IRG-Rail-ом.

Пленарно заседање – новембар 2023.

OTIF

Дирекција је, у складу са установљеном праксом реализације међународне сарадње са Међувладином организацијом за међународне железничке превозе (ОТИФ), као и одговарајућим државним органима из железничког сектора у региону, заједно са МГСИ и Министарством спољних послова, била активно укључена у сарадњу са овом кључном међувладином организацијом, што подразумева учешће у изради свих делова основне конвенције из међународног железничког саобраћаја, Конвенције СОТИФ, учествовање у раду свих стручних органа ОТИФ-а и извршењу наведене Конвенције, као што је вођење Националног регистра возила и сертификација лица задужених за одржавање возила (ЕСМ). У току 2023. године представници Дирекције су такође, заједно са представником МГСИ, активно учествовали у раду *ad hoc* Комисије за правна питања и међународну сарадњу. Ова Комисија основана је на период од три године (2021-2024) како би се бавила припремом нацрта измена и допуна Конвенције о међународним железничким превозима (СОТИФ), пружала правне савете на сопствену иницијативу или на захтев органа ОТИФ-а, промовисала и олакшавала функционисање и имплементацију СОТИФ-а, вршила оцену правних инструмената и доносила одлуке о сарадњи са другим међународним организацијама и удружењима.

Ad hoc Комисија је у току 2023. године у складу са устаљеном праксом одржала два заседања, у априлу и новембру. Јесење заседање организовано је у знаку прославе 130. годишњице примене Јединствених правила СИМ и 95. годишњице примене Јединствених правила СИУ.

ОТИФ – заседање ad hoc Комисије за правна питања и међународну сарадњу, Берн 2023.

Прва Јединствена правила о уговорима о међународном превозу робе железницом (СІМ) усвојена су 14. октобра 1890. и ступила су на снагу 1. јануара 1893, а прва Јединствена правила о уговорима о међународном превозу путника и пртљага железницом (СІV) усвојена су 23. октобра 1924. и ступила су на снагу 1. октобра 1928. Ове године, 2023, навршава се 130 година од када су на снази Јединствена правила СІМ и 95 година од када су на снази Јединствена правила СІV. Тим поводом организовано је неколико округлих столова током којих су корисници Јединствених правила СІV и СІМ и остали стручњаци из ових области имали прилику да поделе своја искуства и размишљања директно са ОТИФ-ом. годишњице примене Јединствених правила СІМ и 95. годишњице примене Јединствених правила СІV.

Разматрало се, пре свега, да ли су ови прописи, с обзиром на њихову дуговечност, прилагођени тренутној ситуацији и да ли постоји хитна потреба за њиховом ревизијом. Поред тога, неке од важних тема овог скупа биле су и односи између царинских процедура и уговора о превозу, као и односи између међународног права и националних прописа држава чланица ОТИФ-а. На дневном реду били су и изазови дигитализације, и то посебно у међународном превозу путника железницом. Генерални закључак ових целодневних разговора био је да тренутно не постоји хитна потреба за изменама ових прописа, као и да, уколико се будућности буду мењали, то треба радити веома опрезно и са фокусом на либерализацији железничког транспорта и његовој конкурентности.

9. ЗАКЉУЧАК

Активностима у оквиру својих надлежности из области регулисања тржишта железничких услуга, лиценцирања железничких превозника и права путника, Дирекција за железнице у 2023. години наставила је да гарантује равноправне услове пружања услуга превоза у железничком саобраћају за све учеснике на тржишту, подржавајући тако даљи развој конкуренције у овој области и штитећи права путника у железничком саобраћају.

У току извештајног периода Дирекција је обављала послове из њене надлежности прописане чланом 122. Закона о железници, између осталог, проверу испуњености услова за издавање, односно поседовање лиценце за превоз и друге послове у области лиценцирања железничких превозника.

Дирекција је током 2023. године одузела 2 лиценце за превоз робе у железничком саобраћају, у складу са одредбама члана 81. ст. 4. и 9. Закона о железници, због неиспуњености услова за поседовање издате лиценце који се односе на финансијску способност и на покриће за грађанску одговорност.

У оквиру вршења функције регулисања тржишта железничких услуга, у делу који се односи на надлежност из члана 120. став 1. Закона о железници, у извештајном периоду Дирекција је имала један захтев подносилаца захтева за доделу капацитета инфраструктуре који су сматрали да су неправедно третирани, дискриминисани или на било који други начин оштећени од стране управљача инфраструктуре.

Дирекција је по службеној дужности проверавала да ли Изјава о мрежи садржи дискриминаторне одредбе или ствара дискрециона овлашћења управљача инфраструктуре којима би се могли дискриминисати подносиоци захтева, у складу са чланом 121. став 7. Закона о железници. У том смислу, Дирекција је пратила објављивање Изјаве о мрежи за 2025. годину, односно 4 измене и допуне Изјаве о мрежи за 2024. годину.

Дирекција се, такође, у оквиру својих надлежности старала о недискриминаторском приступу услужним објектима и услугама које се пружају у услужним објектима, односно објављивању информација из члана 18. Закона о железници и начелима обрачуна и наплате цена приступа.

У вези са овим пословима, захваљујући појачаним активностима на препознавању услужних објеката и утврђивању обавезе оператора услужних објеката у смислу објављивања Информације о услужном објекту из члана 18. закона, у извештајном периоду је 13 оператора услужних објеката објавило ову информацију, укључујући теретне терминале комбинованог транспорта, објекте лука на унутрашњим водама повезаних са железничким активностима, и објекте за одржавање – радионице.

Дирекција је, такође, пратила стање конкуренције на тржишту, између осталог, прикљупљањем и анализом података добијених од железничких превозника посредством годишњих упитника, а о стању железничког тржишта говоре различити показатељи и налази које је Дирекција објавила у Поглављу 5 овог извештаја.

У 2023. години, услуге железничког превоза робе и путника у Републици Србији пружало је укупно 18 лиценцираних железничких превозника, од којих 17 за превоз робе и 1 за превоз путника. Од 17 железничких превозника за превоз робе, 3 превозника обављала су превоз за сопствене потребе.

Током 2023. године, у теретном саобраћају, укупно је остварено 6,54 милиона возних километара, односно 5,1 милијарда бруто-тонских километара, 2,95 милијарди нето-тонских километара, односно реализовано је 73.297 траса теретних возова, од чега се 67% односило на токове из међународног саобраћаја и 33% из унутрашњег.

У превозу путника, остварено је преко 8,5 милиона возних километара, преко 500 милиона путничких километара, и то на 111.439 реализованих траса возова, од чега се већина односила на превозе из унутрашњег саобраћаја и превозе покривене Уговором о обавези јавног превоза. Према налазима Дирекције, остварена је поузданост услуга од 98,18% и тачност од 75,55%.

Поред тога, приметан је наставак тренда пораста удела приватних превозника на тржишту превоза робе у односу на државног превозника, па је тако на основу остварених бруто-тонских километара, однос између железничких превозника у приватном власништву и државног превозника у 2023. години практично изједначен. У путничком саобраћају у Републици Србији превоз обавља и даље само превозник у државном власништву, без обзира на то што је тржиште и у овом сегменту формално отворено, на исти начин као и у робном, тј. за превознике регистроване у Републици Србији.

Тренд пораста броја превезених путника започет у 2022. години поновним успостављањем саобраћаја на деоници Београд Центар – Нови Сад и пуштањем у рад услуге „СОКО“, чиме је у 2023. години обим превезених путника у односу на 2020. повећан чак 2.7 пута.

Дирекција је такође, у оквиру својих надлежности из области права путника, примала и разматрала притужбе путника који су сматрали да им је ускраћено право утврђено Законом о железници, у вези са чим је обрађено 6 притужби путника. Од ових 6 случајева, 2 су се односила на права путника из путничке тарифе, 1 на кашњење воза, 1 на пружање информација од стране превозника, 1 на чистоћу у станицама, и 1 на изостанак одговора превозника у поступку жалбе путника.

Како би одговорила потребама тржишта које бележи већи број превозника заинтересованих за пружање услуга превоза у железничком саобраћају и све сложеније релације између актера на тржишту (све већу конкуренцију), Дирекција континуирано ради на јачању својих административних капацитета за обављање послова из претходно поменутих области.

У том циљу, настављена је интензивна сарадња са искусним регулаторним телима у ЕУ, и то пре свега учешћем Дирекције у активностима међународне Групе независних регулаторних тела за железницу - IRG-Rail. У наредном периоду Дирекција ће имати додатну подршку за унапређење својих капацитета и независности као регулаторног тела кроз пројекте из зајмова финансираних од стране инвестиционих банака као што су „Пројекат модернизације железница Србије“ и „Реформа српског железничког сектора и јачање регулаторног капацитета“. Ова подршка биће посебно фокусирана на стварање што бољих услова за квалитетно и ефикасно регулисање железничког тржишта, конкретно за обављање послова контроле цена приступа, односно услуга, као и за послове праћења и анализирања железничког тржишта.

Очекује се да ефикасно регулисање железничког тржишта, заједно са актуелним радовима на ревитализацији железничке инфраструктуре, допринесе не само повећању броја учесника на железничком тржишту, већ и јачању конкурентности железнице, као једног од најодрживијег, еколошки најприхватљивијег и најбезбеднијег вида саобраћаја, у односу на друге видове транспорта.

В. Д. ДИРЕКТОРА

Љиљана Костић, дипл.инж.саоб.

Број: 002788695 2024 12500 002 001 000 001

У Београду, 30. септембра 2024. године